

Handläggare
Fridborg Anders
Hagström Ingela

Datum
2018-01-31

Diarienummer
KSN-2018-0108

Kommunstyrelsen

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att anta Handlingsplan Gottsunda/Valsätra enligt ärendets **bilaga 1**,

att avsätta 2 miljoner av kommunstyrelsens medel för oförutsedda utgifter, för organisatorisk förstärkning på kommunledningskontoret samt lokal koordineringsförstärkning i Gottsunda för genomförande av Handlingsplan Gottsunda/Valsätra,

att komplettera samrådshandlingar för planprogram Gottsunda med de fem fokusområdena från handlingsplanen: hållbar livsmiljö och trivsel, trygghet, barn och ungas uppväxtvillkor, arbete samt delaktighet,

att revidera och uppdatera Handlingsplan Gottsunda/Valsätra efter att samrådet av planprogrammet för Gottsunda genomförts,

att uppdra till kommunledningskontoret att löpande följa upp och rapportera status på arbetet enligt handlingsplanen till kommunstyrelsens arbetsutskott,

att bevilja Uppsalahem AB ansökan om medel för sociala investeringar om 3 305 000 kr 2018 och 2 805 000 kr 2019 för satsningen Mötesplats Gottsunda, enligt ärendets **bilaga 2**, samt

att uppdra till Uppsalahem AB att återkomma till kommunstyrelsen med en utförlig utvärdering av satsningen inom ramen för sociala investeringar.

Ärendet

För att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda har Handlingsplan Gottsunda/Valsätra tagits fram.

Handlingsplanen innefattar målsättningar samt förslag på insatser på kort och lite längre sikt med syfte att hantera nuläget och påbörja ett sammanhållet förändringsarbete, med sikte på 2030. Handlingsplanen ska utgöra grunden för ett samlat och övergripande förbättringsarbete samt ge stöd vid utformningen av kommande åtgärder och investeringar. Handlingsplanen har en tydlig koppling till det nya planprogrammet för området, som tas fram parallellt. Processen av att ta fram föreliggande handlingsplan har föregåtts av gemensam beredning där hela kommunkoncernen varit involverad i olika grad. En processdag genomfördes 4 december 2017 där deltagande representerade arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, kulturförvaltningen, Uppsalahem AB, UKFAB och kommunledningskontoret. Deltagarna representerade både ledningsnivå och lokal nivå. Under dagen diskuterades nuläge, fokusområden och prioriteringar av insatser för Gottsundas utveckling. Resultatet från denna dag samt underlag från tidigare dialoger med boende i området och workshops med olika aktörer har bearbetats och samlats i föreliggande förslag på handlingsplan. Kontinuerliga dialoger och avstämningar har genomförts med kontaktpersoner från förvaltningarna och bolag. Förslag till handlingsplan har remitterats 15 december-9 januari till samtliga förvaltningar och bolag.

För att stärka den lokala förankringen och fånga in medborgarnas och civilsamhällets perspektiv i genomförandet ska delar av handlingsplanen lämnas på samråd i samband med samrådsförfarandet för planprogrammet för Gottsunda-/Valsätraområdet. Parallellt kommer samrådshandlingarna skickas till samtliga nämnder och bolag för fortsatt gemensam dialog och intern beredning. Beredningen ska syfta till att fånga upp behov och till vidareutveckling av åtgärder och investeringar i Gottsunda-/Valsätraområdet.

Dialog har även förts med Polismyndigheten i Uppsala län, främst i de delar där ett närmare samarbete krävs. Samverkan med polismyndigheten kommer att utvecklas ytterligare inom ramen för föreliggande handlingsplan.

Barn- och jämställdhetsperspektiv har varit av vikt i framtagandet. Bland annat är barn och ungas uppväxtvillkor ett av fokusområdena, men även i övriga fokusområden finns det satsningar som riktar sig direkt eller indirekt till barn och unga. För att öka jämställdheten i området föreslås till exempel särskilda riktade arbetsmarknadsinsatser för att få fler kvinnor i arbete. För att säkerställa att resurser fördelas jämställt ska all uppföljning och statistik som rör individ presenteras uppdelat på kön och könskonsekvensanalyser genomföras, där så är möjligt.

Som en del i genomförandet av handlingsplanen ansöker Uppsalahem AB om medel för sociala investeringar.

Föredragning

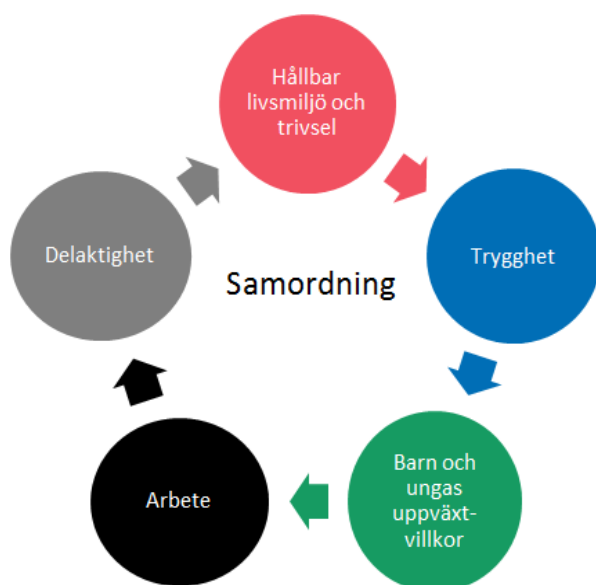
I kommunens översiktsplan från 2016 beskrivs Gottsundaområdet som en viktig del i staden med en utveckling till en av kommunens stadsnoder. I den fysiska utvecklingen ligger fokus på att bidra till ökad trygghet och trivsel, en sammanhängande stad och stadsdel, stadsliv och ökad samhällelig närvaro. Samtidigt ska Gottsundas mångfald och lokala kraft tas tillvara. Gottsunda-/Valsätraområdet är ett bra område för de allra flesta att leva och verka i, samtidigt

ser vi en negativ utveckling i området i form av bland annat social oro och segregering. Det är oroväckande ur både socialt och ekonomiskt perspektiv.

Under sommaren 2017 skärpte polisens Nationell operativ avdelning (NOA), som inriktar och leder polisverksamheten nationellt och internationellt, bedömningen av Gottsunda/Valsätra från *utsatt* till *särskilt utsatt*. Hösten 2017 har tidvis präglats av social oro genom bland annat skjutningar som inträffat och förekomst av omfattande upploppsliknande situationer med flera bilbränder. Gottsundaskolan har utsatts för ett försök till brandanläggelse som mycket väl kunde ha fått omfattande konsekvenser. Sammantaget har situationen upplevts som mer orolig än tidigare.

Rådande situation innebär ett ökat behov av omedelbara beslut, initiativ och verksamheter, vilka dock behöver samordnas bättre med den mer långsiktiga planeringen. Utgångspunkten för handlingsplanen är aktuell lägesbild och kunskap för ett framgångsrikt arbete för att minska segregationen, öka tryggheten och genomföra brottsförebyggande insatser i området.

I formuleringen av fokusområden och aktiviteter har tidigare arbete i form av dialoger och workshops kopplat till det nya planprogrammet för Gottsunda vägts in. Utöver dialoger och tidigare arbete har arbetet utgått från; Kommunfullmäktiges mål och budget 2018-2020, Agenda 2030, Regeringens nationella program – ”Tillsammans mot brott”, Delegationen mot segregations rekommendationer av målområden, samt regeringens reformprogram mot segregation.

Genom att arbeta med framtagna aktiviteter under respektive fokusområde ska kommunen uppnå följande mål:

1. Ökad attraktivitet att bo, verka och besöka Gottsundaområdet.
2. Tryggheten i det offentliga rummet ska vara sådan att alla oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda och Valsätra alla tider på dygnet. Gottsunda ska vara borta från NOA:s lista för särskilt utsatta områden.
3. Gottsundas alla barn, unga och elever ska klara sin utbildning och ha goda uppväxtvillkor i högre utsträckning.
4. Gottsundas arbetskraftsdeltagande ska vara i nivå med övriga delar av kommunen. 2020 ska 300 nya anställningar skapats för långtidsarbetslösa boende i området.
5. Gottsunda ska ha ett rikt föreningsliv. De som bor och verkar i Gottsunda ska vara delaktiga i frågor som rör dem

Fokusområden och mål för systematiskt målinriktat arbete i Gottsunda och Valsätra, där samordning är centralt för genomförandet

De kortsiktiga målen ska på sikt bidra till att Uppsala kommun når målen för 2030. Vad kommunen ska uppnå på kort sikt finns formulerade utifrån fem fokusområden: hållbar livsmiljö, trygghet och trivsel, barn och ungas uppväxtvillkor, arbete och delaktighet. Insatser och åtgärder inom ett område ska stödja och stödjas av insatser och åtgärder på de andra områdena. Handlingsplanen ska gälla för Uppsala kommuns samtliga nämnder och bolag. De åtgärder och insatser som kommunen vidtar i Gottsunda ska stämmas av mot handlingsplanens inriktning.

Rådande situation innebär att en omställning krävs för kommunens möjlighet att fullt ut kunna leva upp till åtaganden och ambitioner. För att kunna realisera genomförandet av handlingsplanen behövs därför organisatorisk förstärkning. En lokal koordineringsfunktion behövs för att stärka samordningen av aktiviteter och verksamhet som kommunen genomför eller bidrar till. Kontaktskapande och förtroendebyggande arbete med lokala aktörer är en viktig del av funktionens uppgifter, som därmed syftar till att stärka delaktigheten från lokalsamhället.

En strategisk samordningsfunktion bedöms också behövas för att strukturera samordningen mellan det långsiktiga och det kortsiktiga arbetet samt bli ett nav för samarbetsparter. Att se till att övergripande strategier och inriktningar får fäste lokalt är lika viktigt som att en aktuell lägesbild av de lokala förhållandena kan presenteras och behov förmedlas till beslutsfattare.

Samordningsfunktionen föreslås rapportera till en styrgrupp bestående av förvaltningschefer och bolagschefer, ledd av stadsdirektören. Övergripande rapportering ska också regelbundet lämnas till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Som en del i genomförandet av handlingsplanen ansöker Uppsalahem AB om medel för sociala investeringar för Mötesplats Gottsunda. Idén bygger på inspiration från flertalet andra bostadsbolag som har gjort stora satsningar inom det sociala området. Att utgå från lokala förutsättningar och behov benämns ofta som avgörande för att åtgärder ska bli effektiva. Denna satsning syftar till att minska social oro, öka trygghet och skapa ett trivsamt och fungerande bostadsområde i Gottsunda. Satsningen ska även skapa meningsfulla möten som syftar till att öka integrationen och skapa en meningsfull fritidssysselsättning för barn och unga i området. Likaså syftar insatsen till att öka sysselsättning bland unga i Uppsalahems bostadsområde samt minska våld i nära relationer.

En utförlig utvärdering kommer att ske av insatserna. Därefter kommer beslut fattas internt på Uppsalahem, målsättningen är att de aktiviteter som faller väl ut kommer att implementeras i Uppsalahems ordinarie verksamhet. I form av kostnadsansvar för återbetalning är det uppföljning och utvärdering som ligger till grund för en återbetalningsplan.

De utfall som kommer att följas upp vid Mötesplats Gottsundas avslut är förenliga med besparingar som främst uppkommer på en samhällsnivå.

Effekter som antas ske på kort sikt:

- Ökad trygghet i bostadsområdet.
- Minskad skadegörelse i form av klotter, bränder i soprum och nedskräpning.
- Färre utryckningar av polis och räddningstjänst i området.
- Ökad sysselsättning i åldersgruppen 16-25 år som bor i Uppsalahems bostadsbestånd.

De utfall som antas ske på lång sikt, hamnar främst som besparingar på kommunal nivå:

- Minskad social oro i bostadsområdet.
- Ökad integration.
- Ökad sysselsättning för boende i området.
- Minskat behov av försörjningsstöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.
- Minskad skadegörelse.
- Minskat antal utryckningar av polis och räddningstjänst.
- Minskade ohälsotal.

Ekonomiska konsekvenser

I föreliggande handlingsplan presenteras aktiviteter för 2018 och framåt. Dessa aktiviteter kommer att behöva finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram. De kostnader som kommer att redovisas 2019 och framåt hanteras inom ramen för kommunens ordinarie mål- och budgetplanering. Ett socialt investeringsperspektiv ska alltid ligga till grund för prioriteringar och avvägningar när beslut om nya insatser ska göras samt i den fysiska planeringen. Som en del i genomförande av handlingsplanen ska möjligheten att söka extern finansiering göras.

Uppsalahem AB söker 6,1mnkr av sociala investeringsmedel för Mötesplats Gottsunda. Enligt beräkningar bedöms satsningen ge en avkastning på ca två kronor per satsad krona. I Mål och Budget 2016 har 15 mnkr avsatts till kommunstyrelsen för genomförande av satsningar inom sociala investeringar, för 2017 avsattes 10 mnkr och för 2018 avsattes 2 mnkr. Av de avsatta medlen finns 16,5 mnkr kvar. Ansökt belopp ryms inom ram för de avsatta medlen. Utbetalningar sker i efterhand med avräkning tre gånger per år, i samband med tertial- och årsbokslut. Underlaget för utbetalningar är de under perioden faktiskt uppkomna kostnaderna.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Handlingsplan – Gottsunda/Valsätra

Innehåll

Sammanfattning	3
Lägesbild, utmaningar	4
Social oro.....	4
Särskilt utsatt område enligt Polismyndighetens Nationella operativa avdelning (NOA)	5
Syfte	6
Omfattning	6
Definitioner och avgränsningar	6
Avgränsningar	7
Mål och fokusområden.....	7
Långsiktiga mål 2030	7
Fem fokusområden för måloppfyllelse.....	8
Ekonomiska förutsättningar	10
 Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel.....	10
Aktiviteter 2018 – 2020 Område 1.....	10
 Område 2 – Trygghet.....	13
Aktiviteter 2018-2020 Område 2.....	13
 Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor.....	15
Målbild 2020 - Område 3	15
Aktiviteter 2018-2020 Område 3.....	16
 Område 4 – Arbete.....	17
Aktiviteter 2018-2020 Område 4.....	18
 Område 5 – Delaktighet.....	19
Aktiviteter 2018-2020 Område 5.....	19
Styrning och samordning.....	20
Uppföljning	22
Relaterade styrdokument.....	22

Sammanfattning

I kommunens översiktsplan från 2016 beskrivs Gottsunda-/Valsätraområdet som en viktig del i staden med planerad utveckling till en av kommunens stadsnoder. I den fysiska utvecklingen ligger fokus på att bidra till ökad trygghet och trivsel, en sammanhängande stad och stadsdel, stadsliv och ökad samhällelig närvaro. Samtidigt ska områdets mångfald och lokala kraft tas tillvara. Utgångspunkt i arbetet ska vara social hållbarhet och dialog. Samtidigt som Gottsunda-/Valsätraområdet går in i ett expansivt skede och är ett bra område för de allra flesta att leva och verka i ser kommunen en negativ utveckling i form av bland annat social oro och ökad segregering. Det är oroväckande ur både socialt och ekonomiskt perspektiv.

I 2017 års rapport från Polismyndigheten utpekas Gottsunda-/Valsätraområdet som ett särskilt utsatt område, vilket kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen, där systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare kan förekomma.

Rådande situation innebär ett behov av att mer kortsiktiga beslut, initiativ och verksamheter behöver samordnas bättre med den mer långsiktiga planeringen. Handlingsplan Gottsunda/Valsätra ska användas för att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. Handlingsplanen innefattar mål med arbetet, förslag på åtgärder och insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet samt förslag på åtgärder och insatser på längre sikt för att ställa om mot målsättningar 2030.

I programarbetet har ett stort antal dialoger genomförts, dels med allmän inbjudan till boende i området och dels riktat till grupper som vanligtvis inte kommer till tals i dialogförfaranden. Inspel i dialogerna har dels påverkat prioriteringsavvägningar och dels varit vägledande för Handlingsplan Gottsunda/Valsätras innehåll. Målsättningar och fokusområden kommer att skickas ut på samråd tillsammans med handlingarna för nytt planprogram för Gottsunda-/Valsätraområdet. Samrådshandlingarna skickas även ut till samtliga nämnder och bolag.

Lägesbild, utmaningar

I den sociala kartläggningen Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun (2017) ingår Gottsunda och Valsätra i en kategori områden som tillsammans med 5 andra stadsdelar i Uppsala präglas av förhållandevis höga ohälsotal, hög arbetslöshet och hög andel som uppbär ekonomiskt bistånd. Det finns stora socioekonomiska variationer mellan olika områden inom Gottsunda och Valsätra. Enligt sociala kompassen över Uppsalas socioekonomiska karta sticker Gottsunda och Valsätra ut med högt ohälsotal, låg utbildningsnivå, hög arbetslöshet, hög andel med ekonomiskt bistånd.

Sociala kompassen mäter Uppsala kommuns befolkning utifrån socioekonomiska variabler, fördelat på bostadsområden. Kompassen visar på vilka områden som liknar varandra och vad som karakteriserar befolkningen i respektive område. Gottsunda och Valsätra återfinns i den nedre vänstra delen av kompassen.

I de delar av Gottsunda och Valsätra som motsvarar Polisens NOA-område (se kartbild sid 5) i kommunens statistiska indelning bor 8 400 personer (2016). Gottsunda-/Valsätraområdet utgör därmed 5 procent av befolkningen i Uppsala stad. Av befolkningen i området har cirka 75 procent utländsk bakgrund, att jämföra med 30 procent i staden som helhet. Befolkningen i området är yngre än genomsnittet i Uppsala. Var fjärde boende i området är yngre än 19 år.

Social oro

Under många år har perioder av social oro förekommit i Gottsunda-/Valsätraområdet, liksom i flera andra områden i kommunen. Perioderna kännetecknas av anlagda bränder i bilar, soprum och liknande samt att polisens och i vissa fall räddningstjänstens arbete hindrats genom stenkastning och fyrverkerier. Även bussar har regelbundet blivit utsatta för sten- och äggkastning i samband med social oro i området.

Ett tydligt mönster kan urskiljas i området där framgångar i polisens arbete, till exempel i form av frihetsberövande av misstänkta personer, följts av motreaktioner i form av bränder och upploppsliknande situationer. Under hösten 2016 inledde lokalpolisområdet en särskild gänginsats. Insatsen består i ett riktat arbete mot gängrelaterad kriminalitet genom att beslagta kontanter, fordon och droger i samverkan med bland annat skattemyndigheten och kronofogdemyndigheten.

Syfte

Handlingsplanen ska användas för att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda och Valsätra. Handlingsplanen innefattar mål med arbetet, förslag på åtgärder och insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet samt förslag på åtgärder och insatser på längre sikt för att ställa om mot målsättningar 2030. Handlingsplanen ska utgöra grunden för ett samlat och övergripande förbättringsarbete samt ge stöd vid utformningen av kommande åtgärder och insatser.

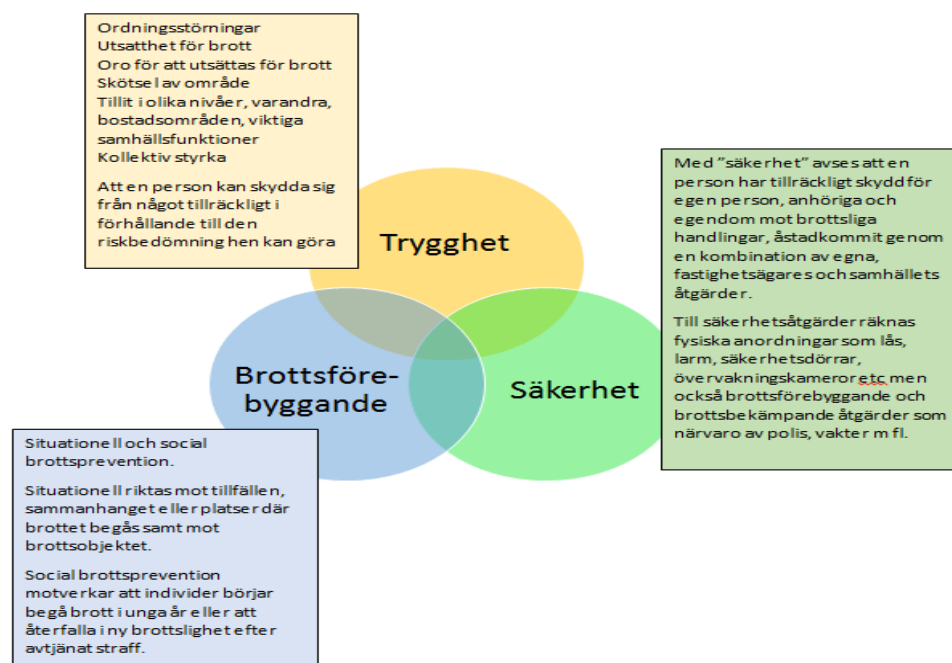
Omfattning

Handlingsplanen gäller för Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. De åtgärder och insatser som kommunen vidtar i Gottsunda/Valsätra ska stämmas av mot handlingsplanens inriktning

Definitioner och avgränsningar

Med *trygghet* avses den subjektiva upplevelse en individ har av sin säkerhet och den egna förmågan att hantera sin situation. Trygghet innebär här frånvaro av oro för brottsliga handlingar riktade mot sig själv eller närstående. Det handlar alltså om vilken utsträckning kvinnor och män, flickor och pojkar och personer med andra könsuttryck och identiteter upplever trygghet i det offentliga rummet och i de kommunala verksamheterna.

Med *säkerhet* avses frånvaro av oönskade händelser som orsakas av brottsliga handlingar. Säkerheten bestäms av den faktiska risk för oönskade händelser som en individ utsätts för. Graden av säkerhet baseras till skillnad från trygghet på olycksstatistik och faktabaserade riskbedömningar.

Översikt av begreppen trygghet, brottsförebyggande och säkerhet, samt hur de förhåller sig tillvarandra.

Stärkt säkerhet påverkar normalt tryggheten i positiv riktning, men trygghet påverkas dessutom av många andra faktorer. Med *brottsförebyggande arbete* avses sådant arbete som bidrar till att öka både trygghet och säkerhet. Till exempel bidrar situationellt preventionsarbete (situationellt brottsförebyggande arbete handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra

den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås) till ett tryggare rum där de som vistas inte upplever någon förhöjd risk att utsättas för brott. Situationell prevention bidrar också till att faktiskt minska brottsligheten. I föreliggande handlingsplan återfinns således aktiviteter som syftar till att arbeta med alla tre aspekterna, d.v.s. trygghet, säkerhet och brottsförebyggande.

Avgränsningar

Handlingsplanen syftar inte till att ge en komplett bild av de insatser som redan genomförs i Gottsunda/Valsätra. I stunden görs även operativa omställningar i alla verksamheter mot bakgrund av situationen. De ekonomiska konsekvenserna, eventuella intäkter och kostnadsanalys kopplat till kommunens ambitionsnivå i området är ännu inte klarlagda. Det finns därför ingen klar sammantagen ekonomisk bild av vad de satsningar som föreslås i handlingsplanen innebär för kommunen 2018 och framåt. De åtgärder och aktiviteter som bedöms behöva genomföras och omprioriteras under 2018 tas om hand i kommunens ordinarie mål och budgetprocess.

Mål och fokusområden

Långsiktiga mål 2030

De långsiktiga målen 2030 pekar ut riktningen för Gottsundas/Valsätras arbete på kort och lång sikt. I kommunens översiktsplan från 2016 beskrivs att Uppsala fram till 2050 ska utvecklas till en femkärnig stad med sammanbindande stråk. Det innebär att fyra täta stadsnoder utvecklas, som komplement till innerstaden. En av stadsnoderna är Gottsunda-Ultuna.

Översikt över den långsiktiga planeringen av Uppsala utveckling enligt kommunens översiktsplan 2050.

En snabb och turtät kollektivtrafik kopplar samman stråk och noder med varandra, och med omgivande orter och landsbygd. Uppsala kommun och Region Uppsala satsar på en utbyggnad av kollektivtrafiken i form av en spårväglösning för Ultunalänken tillsammans med Kunskapsspåret.

Mål- och fokusområden i föreliggande handlingsplan tar sikte på Agenda 2030:s globala mål i enlighet med Kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. Konkret innebär detta att Uppsala kommun bland annat ska sträva efter att uppnå jämlikhet, jämställdhet, inkluderande och demokratiska samhällen, god hälsa, goda arbetsvillkor, god utbildning för alla, motverka fattigdom och arbeta för hållbara städer

och samhällen samt minskad segregation¹. Det gäller Uppsala som helhet såväl som i Gottsunda och Valsätra. Även om den kortsiktiga fokuseringen ligger på social hållbarhet ska arbetet koppla till den långsiktiga planeringen, som utgår från att samtliga hållbarhetsaspekter hålls samman.

Kommunfullmäktige har i mål och budget för 2018–2020 beslutat att fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling utifrån den sociala kompassen (se bild ovan). Vidare har kommunfullmäktige beslutat att den strategiska planeringen ska utvecklas för uppnå ökad jämlikhet och minskad segregation och att utgångspunkten för utvecklingsarbetet ska vara kartläggningen av levnadsvillkor och hälsa (2016). Stärkt arbete med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten ligger också som ett uppdrag från kommunfullmäktige, vilket är riktat till hela kommunkoncernen.

Samtidigt som situationen är bekymmersam är Gottsunda-/Valsätraområdet i ett expansivt utvecklingsskede och det finns goda möjligheter till nyexploatering och stadsutveckling samt renovering av stora delar av det befintliga bostadsbeståndet. Till exempel har kommunen slutit en överenskommelse gällande utbyggnad av befintlig järnväg mellan Uppsala och Stockholm med staten. De statliga medel som medföljer överenskommelsen möjliggör en expansiv och positiv utveckling i form av en ny station i Bergsbrunna och en spårvagnssatsning. I och med en spårvagnssatsning i södra Uppsala hamnar Gottsunda/Valsätra i ett mer sammankopplat och integrerat läge i Uppsala. Tidsaspekterna på dessa satsningar faller väl in under planprogramarbetet och målsättningar kopplade till Agenda 2030.

De kortsiktiga målen ska bidra till att Uppsala kommun når målen för 2030. Vad kommunen ska uppnå på kort sikt finns formulerade utifrån fem fokusområden: hållbar livsmiljö, trygghet och trivsel, barn och ungas uppväxtvillkor, arbete och delaktighet.

Fem fokusområden för måluppfyllelse

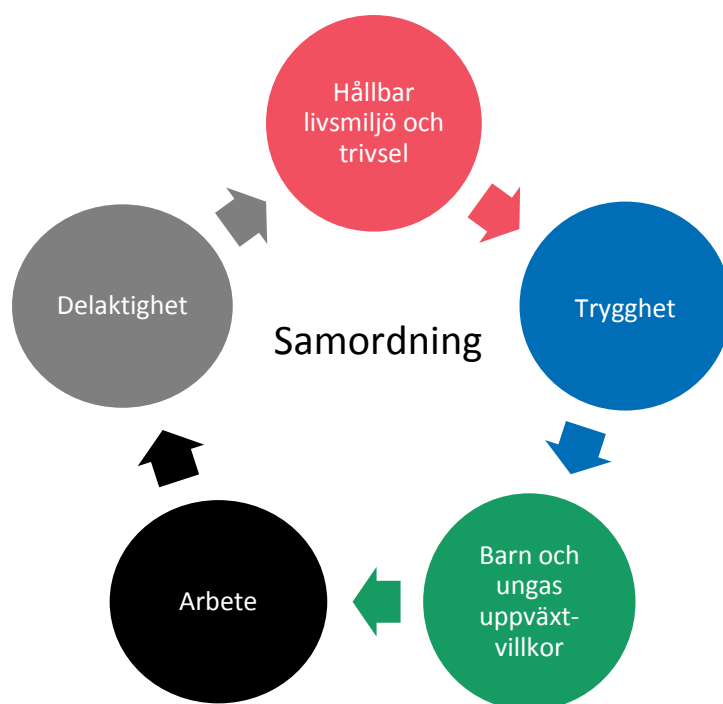
Mål och aktiviteter har formulerats utifrån en aktuell lägesbild och utifrån aktuell kunskap för ett framgångsrikt arbete för att minska segregationen, öka tryggheten och genomföra brottsförebyggande insatser i området. I formuleringen av fokusområden och aktiviteter har tidigare arbete i form av dialoger och workshops kopplat till det nya planprogrammet för Gottsunda/Valsätra vägts in.

Några ramverk som använts:

- Agenda 2030 och de 17 globala målen.
- Regeringens nationella program *Tillsammans mot brott*, som syftar till att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete.
- Delegationens mot segregation rekommendationer av målområden samt regeringens reformprogram mot segregation.

Handlingsplanen samlar de insatser och aktiviteter som behövs för att nå måluppfyllelse i fem identifierade fokusområden. Insatser och åtgärder inom ett område ska stödja och stödjas av insatser och åtgärder inom de andra områdena.

¹ De globala mål som handlingsplanen fokuserar på att bidra till är: Mål 1-ingen fattigdom, Mål 4- God utbildning för alla, Mål 5- Jämställdhet, Mål 8-Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 10- Minskad ojämlikhet, Mål 11-Hållbara städer och samhällen, Mål 16-Fredliga och inkluderande samhällen samt Mål 17- Genomförande och globalt partnerskap.

Genom att arbeta med framtagna aktiviteter under respektive fokusområde ska kommunen uppnå följande mål:

1. Ökad attraktivitet att bo, verka och besöka Gottsunda-/Valsätraområdet.
2. Tryggheten i det offentliga rummet ska vara sådan att alla oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda och Valsätra alla tider på dygnet. Gottsunda/Valsätra ska vara borta från NOA:s lista för särskilt utsatta områden.
3. Gottsunda/Valsätras alla barn, unga och elever ska klara sin utbildning och ha goda uppväxtvillkor i högre utsträckning.
4. Gottsunda/Valsätras arbetskraftsdeltagande ska vara i nivå med övriga delar av kommunen. 2020 ska 300 nya anställningar skapas för långtidsarbetslösa boende i området.
5. Gottsunda/Valsätra ska ha ett rikt föreningsliv. De som bor och verkar i Gottsunda/Valsätra ska vara delaktiga i frågor som rör dem

Fokusområden och mål för systematiskt målinriktat arbete i Gottsunda och Valsätra, där samordning är centralt för genomförandet

Insatserna och åtgärderna kan vara direkt riktade för att möta individers och samhällets behov eller syfta till att förändra kommunens organisation och arbetssätt. De är fördelade på kort och lite längre sikt. Det kortsiktiga innehåller omedelbara insatser och åtgärder under 2018 och innefattar till exempel projekt eller insatser som hanterar den dagsaktuella situationen och påbörjar nödvändigt förändringsarbete mot långsiktig måluppfyllelse. De mer långsiktiga aktiviteterna kräver mer av planerings- och förankringsarbete. Målformuleringarna beskriver önskade uppnådda tillstånd och ska ligga till grund för planeringsdirektiv och inarbetande i linjeverksamhet inför kommande Mål och budget.

Ett socialt investeringsperspektiv ska alltid ligga till grund för prioriteringar och avvägningar när beslut om nya insatser ska göras samt i den fysiska planeringen.

Ekonomiska förutsättningar

I föreliggande handlingsplan presenteras aktiviteter för 2018 och framåt. Dessa aktiviteter kommer att behöva finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram. De kostnader som kommer att redovisas 2019 och framåt hanteras inom ramen för kommunens ordinarie mål- och budgetplanering.

Hållbar livsmiljö
och trivsel

Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel

Planprogrammet ska i huvudsak fokusera utvecklingen till Gottsunda centrum stadsstråket för att stärka spårvagnsutvecklingen samt kopplingarna till övriga staden och därmed stärka Gottsunda som stadsnod. Genom att ta till vara på kvaliteter i området såsom kreativitet, mångfald, närhet till kvaliteter av olika slag exempelvis centrums kommersiella, kulturella och sociala verksamheter och närliggande naturvärden skapas ökade markvärden vilket kan ge utrymme för extra satsningar som ytterligare kan hjälpa till att stärka områdets positiva utveckling.

Det är viktigt att tillvarata synergieffekter av stadsutvecklingen för till exempel den lokala arbetsmarknaden och att ta vara på den fysiska kraften genom att använda sociala klausuler, involvera boende, dialog och delaktighet, prioritera en socialt stärkande stadsutveckling samt att prioritera Gottsunda-/Valsätraområdets sammankoppling med intilliggande områden. I stadsutvecklingen som långsiktigt ska stärka stadsnoden Gottsunda-Ultuna ingår en omfattande exploatering om 5000–7000 bostäder varav ca 2000 bostäder kan förverkligas redan innan en broförbindelse Ultuna-Bergsbrunna är färdigställd. Det är ett stort tillskott i förhållande till de bostäder som finns i området idag.

I den förestående omfattande renoveringsprocessen i Gottsundaområdet behöver kommunen säkra en hållbar renoveringsprocess där konsekvenser för de boende prioriteras. För att Gottsundaområdet ska vara attraktivt att bo och verka i behöver det vara och uppfattas som tryggt och trivsamt, såväl i området som sett utifrån. I samband med renovering ska även synergier i form av minskad energiförbrukning och minskade långsiktiga driftskostnader eftersträvas.

Målbild – Område 1

Mål

Ökad attraktivitet att bo, verka och besöka Gottsunda-/Valsätraområdet.

Indikatorer

Andel som uppger att de trivs i området, uppdelat på ålder och kön
Antal svarta hyreskontrakt
Antal företag i området
Antal tillskapade arbetstillfällen och praktik, uppdelat på ålder och kön
Spridning av bostadssociala kontrakt
Skadegörelse
Fastighetspriser

Aktiviteter 2018 – 2020 Område 1

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
----------------	-----------------------------	-----------------------	--------	-------------

Arbeta strategiskt vid fysisk planering för att minska effekterna, och känslan, av segregation. Till exempel genom att: a) etablera samarbete med myndigheten mot segregation b) se över om kommunen kan söka medel från delegationen.	KS	Berörda nämnder och bolag	Startas
Etablera samarbete med högskolor och universitet för att öka forskningsbaserad kunskap samt se över möjligheten för följeforskning av Uppsalas arbete mot segregation och utvärdering av särskilda satsningar i Gottsunda-/Valsätraområdet.	KS	Berörda nämnder och bolag, Universitet och högskolor	Startas
Förbättrad samverkan i området mellan viktiga samhällsaktörer.	KS	RÄN, SCN, KTN, AMN, Civilsamhället, lokala aktörer, arbetsförmedlingen, polisen m.fl.	Intensifieras
Inrätta en lokal fastighetsägarförening.	Uppsalahem AB, UKFAB	Lokala fastighetsägare, KS	Startas
Arbeta aktivt för att motverka svarta hyreskontrakt.	Uppsalahem AB	Hyresgästföreningen, UKFAB, AMN	Pågående
I samarbete med hyresvärdarna motverka trångboddhet och osäkra boendesituationer.	AMN, Uppsalahem AB	SCN, UKFAB	Pågående
Uppmuntra och underlätta för näringsidkare att utveckla sitt sociala ansvarstagande i den miljö de verkar.	UKFAB		Startas
Ställa sociala krav i upphandling under byggprocesser.	KS	Lokala fastighetsägare, SCN, AMN, UKFAB, Uppsalahem AB	Intensifieras
Kommunens ska genomföra tillsyn inom ramen för sin myndighetsutövning i större utsträckning.	PBN, MHN, RÄN	Polismyndigheten	
Felparkerade bilar ska beivras i högre utsträckning.	Uppsala Parkering AB	UKFAB, Uppsalahem AB	Intensifieras
Satsning genom sociala investeringar för mötesplats Gottsunda i det offentliga rummet för att skapa samverkan, möten, dialog, arbetstillfällen och social hållbar miljö.	Uppsalahem AB	AMN, KTN	Startas

Samverkan Bandstolsvägen – direkt åtgärd med upprustning, renhållning, mark- och parkarbete genom aktivering och anställningar av unga kvinnor och män.	GSN, AMN, KTN	RÄN, UBN, Carnegie, Rikshem	Startas	
Se över möjligheten till strategiska mark- och fastighetsförvärv.	KS			
Utveckling av Lina Sandells park.	GSN	Lokala aktörer, boende, KTN, SCN, UBN	Pågående	
Utreda Gottsunda kulturhus och mötesplats Treklangen.	KTN	UKFAB, AMN, SCN, UBN, Civilsamhället	Startas	
Investera i Gottsundabibliotek för att anpassas som mötesplats för genomförande av aktiviteter riktat till ungdomar och unga vuxna.	KTN			
Gottsundabiblioteket ska utveckla tjänst för aktiviteter för integration riktat till ungdomar.	KTN			
Aktiviteter för att simkunskapen hos befolkningen ökas.	Fyrishov			
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Utveckla stadsnod Gottsunda som attraktiv plats att besöka, verka, bo och vistas i.	KS, GSN, PBN, UKFAB	UBN, KTN, AMN, näringsidkare	Startas	
Spridning av bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända billiga bostäder ska ske över hela kommunen.	KS, PBN, Uppsalahem AB	UKFAB, SCN, AMN	Intensifieras	
Behovsanpassa och arbeta för hållbara renoveringsprocesser i befintligt bestånd i Gottsunda/Valsätra.	Uppsalahem AB, UKFAB		Pågående	
Parkinvesteringsprojekt i området ska gå linje med handlingsplanens målsättningar.	GSN	Lokala aktörer, boende		
Se över möjligheten till ett allaktivitetshus i Gottsunda/Valsätra.	PBN, KTN, IFN, KS	UKFAB, AMN	Startas	
Renovering av Gottsundabadet.	Fyrishov, IFN, UKFAB		Startas	

Trygghet

Område 2 – Trygghet

Hela Uppsala ska vara tryggt och säkert. Stadsutvecklingen ska bidra till ökad variation och att otrygga platser byggs bort. Fokus ligger även på att skapa tryggare och tydligare rörelsestråk i området genom exempelvis bebyggelse närmare gatan.

Gottsunda/Valsätra ska vara ett område där de boende, besökare och verkande, oavsett kön, ålder och bakgrund, känner sig trygga. För att öka tryggheten i området behöver insatser göras på kort och lång sikt. Kortsiktigt ska ökade insatser för att området ska vara rent och snyggt genomföras. De boende är grunden för ökad trygghet och det behövs en lokal förankring och drivkraft för ökad mobilisering, kollektiv styrka och socialt kapital, exempelvis genom aktörer som kan agera brobyggare mellan myndigheter och andra boende.

Tryggheten i området är en grundläggande förutsättning för att möjliggöra önskvärd stadsutveckling. Ett sätt att öka trygghet är att stärka boendeperspektiv och arbeta med lokal mobilisering för ökad kollektiv styrka och socialt kapital, men även att höja nivån på städning och underhåll av allmän plats. I trygghetsarbete ingår insatser för att minska oron för att utsättas för brott, minska utsattheten för brott och aktivt arbete mot ordningsstörningar. Avgörande är ett gott samarbete med polismyndigheten och ett stabilt områdesarbete.

Målbild – Område 2**Mål**

Tryggheten i det offentliga rummet ska vara sådan att alla – oavsett kön, ålder och bakgrund – ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda/Valsätra alla tider på dygnet. Lägstanivån gällande ett rent och snyggt Gottsunda/Valsätra ska höjas till en acceptabel nivå (skadegörelse, brandskador, klotter mm). Minskad utsatthet för brott, minskad oro för brottsutsatthet, minskade ordningsstörningar.

Indikatorer

Andel som uppger att de känner sig trygga i sitt bostadsområde, uppdelat på ålder och kön
Andel anmälda brott, typ av brott
Trygghet i bostadsbolagens NKI
Antal bilbränder/anlagda bränder

Aktiviteter 2018-2020 Område 2

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Ta fram lägesbilder, statistik, expertkunskap, trygghetsmätningar och andra studier för att identifiera brottsproblem, utsatta områden eller grupper.	KS	Lokala aktörer, samtliga berörda nämnder och bolag	Startas	
Involvera boende av olika kön, ålder och bakgrund i trygghetsarbete Trygghetsvandringar ska användas som metod för lokalt engagemang och dialog.	GSN, SCN, Uppsalahem AB	Hyresgästföreningen, civilsamhället, UKFAB	Startas	
Ta fram rutin för snabba åtgärder i samband med felanmälan av skador och åtgärder vid	GSN	Uppsalahem AB, UKFAB, lokala	Startas	

brott.		aktörer, polisen		
Förbättra samarbetet med polisen kring kommunikationsinsatser – före – under – efter.	KS	Polisen, SCN, RÄN	Pågående	
Förbättra samarbete med UL för att förhindra stenkastning mot bussar och säkerställa att bussar alltid går till och från Gottsunda/Valsätra.	KS	Polisen, UBN, SCN, KTN	Startas	
Utveckla Gottsundasamverkan med näringsidkare och lokala aktörer i området med syfte förebygga brott.	KS	Polisen, vaktbolag, lokala aktörer	Intensifieras	
Inleda dialog med polisen om att se över möjligheten om gemensam medborgardialog och medborgarlöfte i Gottsunda/Valsätra.	KS	Polisen, boende	Startas	
Se över LOV 3 området i Gottsunda centrum	KS	Polismyndigheten, UKFAB		
Kontinuerligt se över behov av trygghets och säkerhetsskapande åtgärder i samverkan med polismyndigheten, t.ex. vakter och kameraövervakning.	KS	Polismyndigheten Fastighetsbolagen		
Starta Grannsamverkan mot brott och brand i flerbostadshus tillsammans med hyresgästföreningen.	Uppsalahem AB	Lokala fastighetsägare, polisen Hyresgästföreningen, RÄN	Startas	
Utöka nattvandningsverksamheten.	SCN	Lokala aktörer, polisen, civilsamhället	Pågående	
Införande av SMS-räddningsperson – pilotprojekt i Gottsunda/Valsätra.	RÄN	Lokala aktörer, civilsamhället	Startas	
Med hjälp av sociala investeringar testa att utvärdera konceptet Huskurage för att minska våld i nära relationer.	Uppsalahem AB	SCN, Polisen, AMN	Startas	
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Proaktiv kommunikation och dialog för bättre möjlighet till räddningsinsatser; mer riktat arbete mot skolungdom.	RÄN, KS	Civilsamhället, Polisen, lokala aktörer, UBN, SCN, KTN	Intensifieras	
Prioritera aktiviteter för jämnare könsfördelning i det offentliga rummet. Könskonsekvensbeskrivningar ska genomföras vid beslut inför start ny aktivitet.	KS	Uppsalahem AB, KTN, GSN, UKFAB	Startas	
Situationell prevention riktad mot tillfällen eller platser där brott sker behöver utvecklas, t ex kunskap om anlagd brand. Fler åtgärder vidtas för att motverka efterfrågan på stulna varor. Att den som ansvarar för en verksamhet, tjänst eller plats där brott riskerar att begås blir medveten om vikten av förebyggande åtgärder.	KS	Uppsalahem AB, Polisen, RÄN, SCN, UKFAB		
Utveckla arbete med brand- och	RÄN,	Lokala	Startas	

trygghetsvårdar. Rekrytera och utbilda vårdar som kan informera om brandskydd i hemmet och bistå med trygghetsskapande åtgärder på andra sätt (uppmärksamma klotter/skadegörelse m.m.)	KS	fastighetsägare, hyresgästföreningen, Civilsamhället	
Brottsförebyggande aspekter beaktas i fysisk planering liksom vid ny- eller ombyggnation av bostäder och offentlig miljö.	PBN, KS	Lokala fastighetsägare, UKFAB, Uppsalahem AB	Startas
Se över möjligheten att inrätta gemensam entré och tillsyn till bad och sporthall. Undersöka möjligheten till kamerabevakning i sporthallen.	IFN, UKFAB, Fyrishov		

Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

En utbildning av god kvalitet är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämlikhet. Utbildningen ska ge barn och elever, oavsett kön, ålder och bakgrund, förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och gymnasieexamen. Oavsett ålder, kön och bakgrund ges förutsättningar för ett livslångt lärande, ständig utveckling, god livskvalitet, minskade kunskapsklyftor och goda utbildningsresultat. En skola som kompenserar för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, är en förutsättning för ett jämlikt samhälle. För att säkra fortsatt goda skolor i Gottsunda-/Valsätraområdet behöver de vara attraktiva för boende såväl i området som i intilliggande stadsdelar. En grund för attraktiva och välfungerande skolor är välfungerande skolmiljöer.

Tryggheten i skolmiljön är därför av särskild vikt, så att skolmiljön är tillitsfull och fri från våld, diskriminering och kränkningar. Av samma skäl är trygga och attraktiva fritidsmiljöer som bibliotek, sporthall och badhus också viktiga.

Över hälften av barnen 0–19 år (56 procent) i området lever i hushåll med låg inkomst. Det innebär att hushållens inkomst var under 60 procent av medianinkomsten i riket år 2015. Motsvarande andel i Uppsala stad är 18 procent. 26 procent av hushållen med barn under 19 år har någon gång under året fått försörjningsstöd, i jämförelse mot 6 procent i hela Uppsala stad (2015).

Andelen arbetslösa unga mellan 18–24 år i området är 13 procent, att jämföra med 4 procent i Uppsala stad (2017). Andelen unga i området som varken studerar eller jobbar är 38 procent i området, jämfört med 31 procent i Uppsala stad (2015).

Tidiga och förebyggande insatser ska prioriteras. Åtgärder ska ha tydligt barnrättsfokus och barnkonsekvensbeskrivningar ska ligga till grund för prioriteringar av beslut.

Målbild 2020 - Område 3

Mål

Gottsundas och Valsätras alla barn, unga och elever ska klara sin utbildning och ha goda uppväxtvillkor. Gottsunda och Valsätra har attraktiva förskolor och skolor, deras elever har goda kunskapsresultat. Förskolorna och skolorna attraherar såväl boende i området som intilliggande områden för att skapa en allsidig barn- och elevsammansättning. Elever i Gottsunda-

/Valsätraområdet klarar kunskapskraven och har låg ogiltig frånvaro.

Indikatorer

Skolnärvaro, uppdelat på kön

Orosanmälningar, uppdelat på kön och ålder

Andel av åk 9 behöriga till gymnasiet, uppdelat på kön

Andel i feriearbete, uppdelat på kön

Aktiviteter 2018-2020 Område 3

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Renoveringsplan för Gottsundaskolan ska tas fram för i väntan på ny skola enligt planprogram.	KS,	UBN, UKFAB	Startas	
Ta fram en plan för långsiktig lokalisering, inriktning och storlek för Gottsundaskolan.	KS, PBN	UBN		
Insatser ska göras för att öka anmälningsbenägenheten till Socialtjänsten.	UBN, KTN, SCN	Lokala aktörer		
Koncept för utökning av uppsökande hembesök vid oro ska utvecklas.	SCN	UBN		
Öka andelen barn som går i förskolan.	UBN			
Arbeta för att fler mödrar, fäder och andra viktiga vuxna från området engagerar sig i förskolan och skolan.	UBN	KTN		
Aktiviteter för barn 9-12 år på eftermiddagar -i direkt anslutning till avslutad skoltid.	KTN, SCN, UBN, IFN	Uppsalahem AB, RÄN		
Ökad tillgänglighet av idrottshallar för möjliga aktiviteter i direkt anslutning till avslutad skoltid.	IFN	UBN, KTN		
Riktad PRAO-verksamhet till Gottsundaskolan under 2018.	RÄN	UBN		
Se över möjligheten att anställa andra funktioner än pedagoger och barnskötare på förskolor, exempelvis socionomer.	UBN	SCN		
Intensifiera arbetet med elever med problematisk skolfrånvaro i Gottsunda och Valsätra.	UBN, SCN	KTN		
Få fler unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identitet att nyttja erbjudandet av feriearbete på sommaren (åk9).	UBN, AMN,	Uppsalahem AB, UKFAB, Gottsundabadet, KTN		
Se över om sociala investeringar kan vara medel för förebyggande insatser riktat till barn och unga, oavsett kön, ålder och bakgrund.	KS, UBN, SCN, KTN	Uppsalahem AB		
Arbeta uppsökande för gruppen unga vuxna	AMF	UBN		

som varken arbetar eller studerar (UVAS) i syfte att få fler ungdomar i arbete eller studier.				
Feriearbete och feriepraktik ska erbjudas strategiskt utifrån de områden där kommunen har ett stort framtida rekryteringsbehov (Gäller hela perioden).	AMN	UBN, KTN/Alla		
Praktikplatser och feriearbeten ska fördelas på ett sätt så att platsen som erbjuds inte styrs av traditionella könsbundna mönster (Gäller hela perioden).	AMN, KS	Alla		
Inleda dialog med polisen för att kunna utveckla individuellt riktad samverkan för stöd till unga som begått brott tex genom sociala insatsgrupper.	SCN	Polismyndigheten		
Utveckla fritidsaktiviteter för unga 13 -16 år direkt efter skoltid för att öka möjligheten för fler flickor att delta.	KTN	SCN, UBN		
Utreda möjligheten att starta ytterligare en fritidsklubb (barn 10-12 år) i Gottsunda/Valsätra och/eller andra öppna aktiviteter för barn 9-12 år på eftermiddagar i direkt anslutning till avslutad skoltid.	KTN	SCN, UBN, IFN Uppsalahem AB, RÄN		
Aktivitet 2019.2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst genom t.ex. att testa närvarande socialtjänst på skolan.	SCN, UBN			
Utveckla trygghetsskapande aktiviteter i skolan, t.ex. trygghetsvandringar.	UBN, SCN			
Insatserna för att individer ska lämna kriminella eller extremistiska grupperingar utvecklas.	SCN, KS	Berörda nämnder, bolag, Polisen		
Se över vilka kompensatoriska insatser gällande barnfattigdom, trångboddhet som kan genomföras.	KTN, SCN, UBN	Uppsalahem AB		

Arbete

Område 4 – Arbete

Ett verktyg för att bryta segregering och öka sammanhållningen är att skapa socialt blandade och väl sammanlänkade boende- och vistelsemiljöer. Fler arbetsplatser och målpunkter av regional karaktär inom socialt utsatta stadsdelar är en viktig åtgärd.

I Gottsunda-/Valsätraområdet är arbetsfrekvensen lägre och arbetslösheten högre än kommunens genomsnitt. Drygt hälften av befolkningen i åldern 20–64 år i området är förvärvsarbetande. Samma andel i Uppsala stad är 70 procent. Befolkningen i området har lägre inkomster än genomsnittet i Uppsala stad. De genomsnittliga sammanräknade förvärvsinkomsten var 179 000 kronor i området

2015, vilket var 40 procent lägre än genomsnittet i Uppsala stad. 15 procent av befolkningen är arbetslösa. Andelen är tre gånger högre än i Uppsala generellt (2017). 20 procent av hushållen har någon gång under året fått försörjningsstöd, en andel fyra gånger högre än i Uppsala stad.

Andelen med eftergymnasial utbildning i området är 30 procent. Det är hälften av andelen i Uppsala stad. Ungefär 1 100 personer arbetar i området, 75 procent av dessa inom utbildning, vård och handel.

I samband med nyproduktion och renovering samt vid utveckling av den allmänna platsmarken finns möjlighet att skapa synergieffekter genom att tillgodose boende som står utanför arbetsmarknaden med möjligheter till praktikplatser eller andra typer av sysselsättningsåtgärder. Genom att skapa lokala praktikplatser och andra sysselsättningsåtgärder kan en ökad delaktighet och tillgänglighet till arbetsmarknaden möjliggöras. Ett mer proaktivt och uppsökande arbete syftar till att sänka trösklarna. Stöd och innovativa lösningar utvecklas för personer som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. nyanlända kvinnor. Att ställa sociala krav i upphandling är ett sätt för kommunen att öka sysselsättningsgraden och den sociala integrationen.

Målbild – Område 4

Mål

Gottsundas/Valsättras arbetskraftsdeltagande ska vara i nivå med övriga delar av kommunen.
300 nya anställningar för långtidsarbetslösa boende i området.

Indikatorer

Andel i sysselsättning, uppdelat på kön och ålder
Andel arbetslöshet, uppdelat på kön och ålder
Förvärvsinkomst, uppdelat på kön och ålder
Andel med försörjningsstöd, uppdelat på kön och ålder

Aktiviteter 2018-2020 Område 4

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Nyttja ledig kapacitet i Gottsunda/Valsätra för att stimulera entreprenörskap.	UKFAB, KS	AMN, Arbetsförmedlingen		
Uppmuntra sociala företag för t.ex. tjänsteutbud/arbetstillfällen.	AMN	Uppsalahem AB, UKFAB, Civilsamhället		
Möjliggöra lokala anställningar genom att ställa sociala krav i upphandling, t.ex. i samband med renoveringar, nybyggnation.	KS	Uppsalahem, UKFAB		
Särskilt rikta arbetsmarknadsinsatser till boende i området, t.ex. språkpraktik, praktik, områdesvärdar.	AMN	Uppsalahem AB, RÄN, UKFAB, Fyrishov		
Aktivt arbeta för att etablera fler arbetsplatser i Gottsunda och Valsätra	KS, PBN			
Öka andelen kvinnor i "extratjänster" med särskilt fokus Gottsunda/Valsätra och utomhusjobb	AMN, GSN	UKFAB, Uppsalahem AB,		

Aktivt söka externa medel för utvecklingsarbete kring jobbskapande åtgärder	AMN	Arbetsförmedlingen		
Utöka uppsökande insatser inom verksamhetsområdena vuxenutbildning och arbetsmarknad	AMN	KTN, Arbetsförmedlingen		
Utveckla fler aktiviteter för unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identiteter som leder till en högre grad av integration i samhället	KTN	AMN, SCN, UKFAB, Uppsala hem		
Utveckla sfi-verksamheten i Kristallen och i övrigt förbättra förutsättningar för utrikes födda personers etablering i samhället under föräldraledighet.	AMN	UBN, RÅN, Arbetsförmedlingen		
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Utveckla samverkan med Universiteten för områdesutveckling.				

Delaktighet

Område 5 – Delaktighet

Genuin förankring handlar om att föra en dialog med de berörda om vilka utmaningar de ser, vilka problem som är viktiga och vad som påverkar deras liv. Att ge reella möjligheter till medverkan och beslutsfattande är en framgång. Särskild hänsyn ska tas till barns- och ungdomars perspektiv. Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval används för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Ett hållbart partnerskap mellan flera aktörer bidrar till samhällsutvecklingen. Civilsamhällets kunskap och erfarenheter tas tillvara för att stärka sociala förmågor och motverka utanförskap. Allt utvecklingsarbete, oavsett om de är av främst fysisk eller social karaktär, bör genomföras med stark delaktighet från boende och verkande i området, oavsett ålder kön och bakgrund. Detta för att kunna anpassas utifrån lokala utmaningar som de boende upplever i sitt område. Genom stark lokal förankring kan Gottsunda-/Valsätraområdet utvecklas tillsammans med och inte åt de boende.

Målbild – Område 5**Mål**

Gottsundas/Valsätras invånare och organisationer är delaktiga i att utforma samhället
 Gottsunda/Valsätra har ett rikt föreningsliv
 Ett aktivt civilsamhälle som är medskapande i platsens utveckling

Indikatorer

Ökat andel valdeltagande, uppdelat på ålder och kön
 Antal föreningar
 Ökad föreningsverksamhet i området
 Andel barn och unga som deltar i stödberättigad föreningsverksamhet, uppdelat på kön och ålder

Aktiviteter 2018-2020 Område 5

Aktivitet 2018	Huvudansvarig	Andra berörda	Status	Uppföljning
----------------	---------------	---------------	--------	-------------

	för aktivitet	aktörer		
Etablera former för delaktighet och dialogföraranden med kvinnor och män, flickor och pojkar samt personer med annan könstillhörighet och identitet, som bor och verkar i området.	KS	Uppsalahem AB, KTN, UBN, AMN, SCN, UKFAB		
Ta fram en övergripande kommunikationsstrategi för insatser och arbete som bedrivs i Gottsunda/Valsätra för att bredda, nyansera och utveckla "bilden av Gottsunda".	KS	Berörda nämnder och bolag, boende, civilsamhälle, lokala aktörer, polisen	Startas	
Utreda och utveckla hur formerna för hur föreningslivet kan komplettera det kommunala uppdraget i Gottsunda/Valsätra.	KS	Alla berörda nämnder, bolag		
Se över möjligheten att använda metoden medborgarbudget.	KS	Berörda nämnder, bolag, boende, civilsamhälle		
Samhällsinformation ska ges på biblioteket i högre utsträckning.	KTN	AMN, RÄN	Pågående	
Utredning av nya kulturcentrum ska omfatta möjligheten att maximera nyttjandet av lokaler av t.ex. civilsamhället.	KTN	AMN, UKFAB, KS	Startas	
Initiera arbete för att starta och etablera fler idrottsföreningar.	IFN			
Utveckla samverkanslösningar som förbättrar möjligheten till språk- och hälsofrämjande stöd för kvinnor i Gottsunda/Valsätra.	AMN	KTN, OMN, Fyrishov		
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Fördela lokalnyttjandet till boende.	Uppsalahem			
Etablera en övergripande dialog- och delaktighetsprocess som kan tillämpas för dialoger inom ramen för planprogrammet.	KS. PBN	Lokala aktörer, berörda nämnder och bolag		

Styrning och samordning

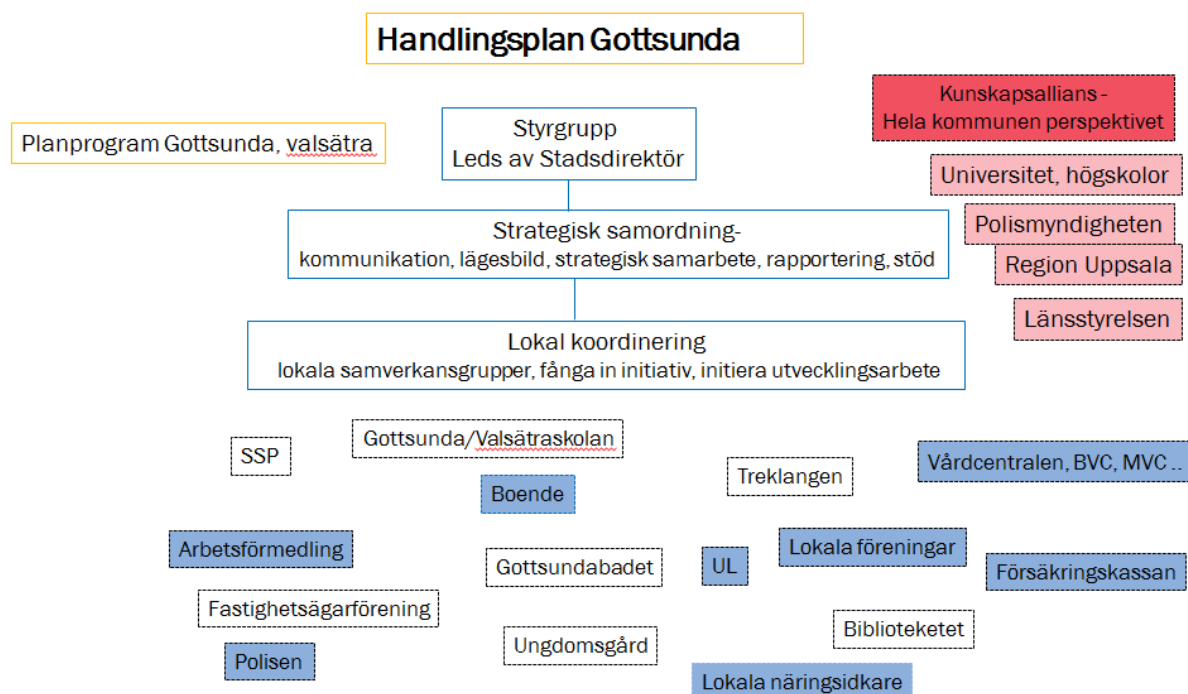
Rådande situation innebär att en omställning krävs för att kommunen ska ha möjlighet att fullt ut kunna leva upp till åtaganden och ambitioner. Ansvar för genomförandet av handlingsplanen åligger respektive nämnd och bolag. För att kunna flytta fram positionerna och stärka organisationen för att uppnå handlingsplanens ambitioner och målbilder behöver genomförandet förstärkas med två särskilda samordningsfunktioner och en styrgrupp inrättas.

För att stärka samordningen av aktiviteter och verksamhet som kommunen genomför eller bidrar till behövs en lokal koordineringsfunktion. Funktionen säkerställer att det kommunen kan påverka i det lokala sammanhanget stödjer den övergripande inriktningen för arbetet. Kontaktskapande och förtroendebyggande arbete med lokala aktörer är en viktig del av funktionens uppgift. Funktionen syftar därmed till att stärka delaktigheten från lokalsamhället.

En strategisk samordningsfunktion bedöms också behövas för att strukturera samordningen mellan det långsiktiga och det kortsiktiga arbetet samt utan att ta över nämnders och bolags linjeansvar bli ett nav för samarbetsparter. Att säkerställa att övergripande strategier och inriktningar förankras lokalt är lika viktigt som att en aktuell lägesbild av de lokala förhållandena kan presenteras och behov förmedlas till beslutsfattare. Samordningsfunktionen ligger organisatoriskt i kommunledningskontoret. I sitt arbete har samordningsfunktionen rätt att efterfråga stöd från hela kommunkoncernen.

Samordningsfunktionen ska rapportera till en styrgrupp bestående av förvaltningschefer och ledd av stadsdirektören. Funktionen ska även regelbundet lämna rapporter till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Styrgruppen äger rätt till inriktande beslut inom ramen för den av kommunstyrelsen beslutade handlingsplanen. Styrgruppen ska säkerställa att arbetet med planen framskrider i tillräcklig takt och hanterar eventuell friktion mellan förvaltningar och bolag. Ekonomiska konsekvenser av handlingsplanen hanteras inom respektive nämnds och bolags ansvar. Särskilda kostnader som uppkommer till följd av handlingsplanen och som inte omedelbart kan avgöras inom ordinarie nämnd- och förvaltnings- och bolagsstruktur hanteras av styrgruppen.

Förslag på organisering för fokus Gottsunda/Valsätra. De verksamheter som namnges i de streckade rutorna ska ses som förslag på verksamheter som det kan handla om

Med inspiration från andra kommuners erfarenheter och mot bakgrund av vad Delegationen mot segregation rekommenderar föreslås att en kunskapsallians inrättas mellan kommunen och viktiga aktörer på området. Begreppet "kunskapsallianser" finns med i EU:s övergripande strategi "Europa 2020". Där handlar det om kunskapssamarbete mellan näringsliv och forskning. Syftet är att samverka för långsiktigt och kunskapsbaserat arbete med fokus på "Ett Uppsala", det vill säga helastaden-perspektivet. Kunskapsalliansen inrättas för att skapa en plattform för möten där viktiga samarbetspartners, så som forskning, myndigheter, näringsliv samt medborgare, kan bidra med viktiga erfarenheter och kunskaper som kan vara betydelsefulla för stadens utveckling. Genom föreliggande förslag syftar Uppsala att utveckla det ytterligare genom att även involvera andra aktörer som till exempel, olika delar av kommunen, invånare och föreningar.

Uppföljning

Resultat av åtgärder och insatser redovisas till kommunkoncernledning samt kommunstyrelsen. Samordningsfunktionen genomför korta avstämningar och rapporterar till kommunstyrelsens arbetsutskott månadsvis. Handlingsplanen följs upp av samordningsfunktionen i sin helhet halvårsvis. Planens genomslag ska även följas upp i enlighet med kommunens programuppföljningsrutiner. Revideringar kan komma att behöva genomföras under planperioden.

All statistik och indikatorer som rör individ ska redovisas och presenteras och analyseras könsuppdelat. Uppföljning ska belysas utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att säkerställa att insatser/resurser i satsningen fördelas jämnt, d.v.s. kommer boende och verksamma – oavsett kön, ålder och bakgrund till dels på ett rättvist och/eller försvarbart.

Om det i samband med uppföljning av genomförande uppkommer behov av större förändringar på nationell nivå ska dessa föras fram till regering, departement eller berörd statlig myndighet genom lämpliga forum. Samverkan med andra kommuner med särskilt utsatta områden bör eftersökas i detta. Erfarenheter, metoder och aktiviteter från arbetet med handlingsplanen ska löpande föras till andra stadsdelar och områden i kommunen i behov av liknande åtgärder.

Relaterade styrdokument

- Uppsala kommuns Översiktsplan 2050
- Kommunfullmäktiges mål och budget 2018-2020
- Agenda 2030
- Planprogram för Gottsunda, Valsätra
- Uppsala kommun Policy för hållbar utveckling
- Program och handlingsplan för Uppsalas arbetsmarknadspolitik
- Samverkansavtal Uppsala kommun och Polismyndigheten i Uppsala län
- Riktlinje för normkritiskt arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR

1.3 Syfte

Mötesplats Gottsunda syftar till att minska social oro, öka trygghet och skapa ett trivsamt och fungerande bostadsområde i Gottsunda. Insatsen ska även skapa meningsfulla möten som syftar till att öka integrationen och skapa en meningsfull fritidssysselsättning för barn och unga i området. Likaså syftar insatsen till att öka sysselsättning bland unga i Uppsalahems bostadsområde samt minska våld i nära relationer.

1.4 Mål

Mötesplats Gottsunda består av tre olika aktiviteter där huvudmålet är att minska social oro och öka tryggheten i Gottsunda. De tre aktiviteterna och respektive delmål är listade nedan:

Tabell 1. Aktiviteter och mål

Aktivitet	Delmål	Tid
Arena/Mötesplats	• Meningsfulla möten • Meningsfull fritidssysselsättning • Målsättning om att 500 vuxna och barn, per vecka, kommer att delta i de bemannade aktiviteterna	2018-06-30
Huskurage	• Minska våld i nära relationer	2018-08-30
Anställning av ungdomar	• Ökad sysselsättning • Minskad skadegörelse • Ökad trygghet	2018-10-31

1.5 Huvudsaklig målgrupp

Den primära målgruppen för insatsen är boende i stadsdelen norra Gottsunda. Mötesplats Gottsunda riktar samtliga satsningar till detta område och kommer att införas i Uppsalahems bostadsbestånd. Mötesplatsen (aktivitet 1) riktar sig i huvudsak till ungdomar och barnfamiljer i området. Huskurage (aktivitet 2) riktar sig till vuxna och barn som lever i ett hem, i Uppsalahems bostadsbestånd, där våld förekommer. Anställning av ungdomar (aktivitet 3) vänder sig till boende i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda i åldersspannet 16-25 år.

1.6 Projektägare, projektledare, projektmedarbetare

Tabell 2. Projektledning

Titel	Namn	Arbetsuppgifter
Beställare	Stefan Sandberg, VD Uppsalahem	
Projektledare	Angelique Prinz Blix, Uppsalahem	Operativt ansvar för genomförande, rapportering till insatsens styrgrupp och beställare.
Styrgrupp	• Stefan Sandberg, beställare • Rigder Nylund, fastighetschef • Angelique Prinz Blix, projektledare • Utvecklingsledare sociala investeringar, Uppsala Kommun. • Verksamhetsutvecklare Uppsalahem • Arbetsmarknadsförvaltningen • Kulturförvaltningen • Socialförvaltningen • Brandförsvaret • Utbildningsförvaltningen	

Konceptansvariga

Ramar och målbild tas fram för respektive koncept i samverkan med berörda parter som beslutas av styrgrupp. I ett nästa steg realiserar konceptet av konceptansvarig. Ansvarig för respektive koncept inför konceptet, följer upp det och rapporterar löpande hur arbetet fortlöper till projektledare.

Tabell 3. Konceptansvariga

Aktivitet		Konceptansvarig
1	Arena/Mötesplats	Angelique Prinz Blix
2	Huskurage	Yasmine Hollsten
3	Anställning av ungdomar med lokal anknytning	Cajsa Ahlström

Arbetsgrupp koncept

Arbetsgruppen realiserar och kvalitetssäkrar koncept tillsammans med konceptansvarig. Arbetsgruppen består av deltagare från kommun, socialtjänst, *arbetsmarknadsförvaltning*, *stadsbyggnadsförvaltning*, bostadsbolag och andra samarbetspartners.

1.6.1 Riskansvar

Kommunstyrelsen bär den finansiella risken. Kommunstyrelsen ansvarar även för att begära återrapporering av satsningen. Avdelningen för social hållbarhet ansvarar tillsammans med Uppsalahem för utvärdering av denna insats.

2 METODBESKRIVNING

2.1 Aktiviteter och prestationer

Mötesplats Gottsunda består av tre olika aktiviteter, dessa är specificerade nedan.

2.1.1 Aktivitet 1: Arena/Mötesplats

En arena/fungerande mötesplats med positiva händelser för att möjliggöra möten mellan boende i Gottsunda och olika aktörer i samhället till 2018-06-30. Mötesplatsen omfattar även belysning i området och kommer att placeras i Stenhammarsparken, i anslutning till Uppsalahems kontor i Gottsunda. De aktiviteter som kommer att genomföras på mötesplatsen vänder sig i huvudsak till ungdomar och barnfamiljer i området. Bemannade aktiviteter som kommer att genomföras i anslutning till mötesplatsen presenteras i tabellen nedan. En mer utförlig plan för de aktiviteter som kommer genomföras kommer att formuleras och komplettera ansökan.

Tabell 4. Aktiviteter och tidsplan

Tidpunkt år 2018	Beskrivning av aktivitet
Februari-april	Vinterpark med aktiviteter för barn, snökanon för att möjliggöra miniskidåkning, skridskoåkning, bygga snögrottor med mera.
April-maj	Odlingåret inleds som aktivitet, förslagsvis med Studieförbundet
Maj-augusti	Sommaraktiviteter såsom sommarorientering, brännboll, cykeldagar, simskola, musik/teater events, foodtrucks som drivs av ungdomar
Augusti-november	Skördefest, Alla helgonsfirande, konstprojekt
November-december	Julmarknad, Luciafirande och konstljusvandringar

2.1.2 Aktivitet 2: Huskurage

Ett införande och en utvärdering av konceptet Huskurage för att förebygga och förhindra våld i nära relationer till 2018-08-30. Konceptet huskurage kommer att införas i samtliga trappuppgångar i Uppsalahems bostadsbestånd och förhoppningen är att förebygga våld i nära relationer. Samtliga boende kommer att informeras om att konceptet införs och syftar till att grannar ska ges verktyg att agera. Med anledning av huskurage kommer Uppsalahem även anordna ett antal tematräffar kring konceptet, förekomst av våld i nära relationer och informera om det stöd som finns att tillgå.

2.1.3 Aktivitet 3: Anställning av ungdomar

En anställning av ungdomar, 16-25 år, som bor i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda till 2018-10-31. Arbetsuppgifter innefattar enklare fastighetsskötsel samt hjälp med skötsel av arenan/mötesplatsen. Målsättningen är att anställning av 50 ungdomar kommer att ske under insatsens gång.

2.2 Jämförelsealternativ

För att kunna säkra effekten av satsningen kommer en före-efter mätning att ske för samtliga aktiviteter. En mindre trygghetsundersökning kommer att göras i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda i syfte att utvärdera aktivitet 1 och 2. För aktivitet 3 kommer en enkätundersökning ske bland de ungdomar som blivit anställda i syfte att se om de, till följd av anställningen,

känner ett större ansvar för bostadsområdet, om de känner sig tryggare i området och likaså om de invänt på någon form av skadegörelse de bevittnat.

2.3 Samtycke

En mindre enkät med frågor av trygghetskaraktär kommer utgå till samtliga boenden i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda. Svar lämnas på frivillig basis.

2.4 Resurser

Total kostnad för år 2018 uppgår till 3 305 000 kronor. Total kostnad för år 2019 uppgår till 2 805 000 kronor. Den totala kostnaden för insatsens två år uppgår till 6 110 000 kronor.

Utöver budgeten som redogörs för nedan kommer belysning av utomhusscenen, samt sträckan till och från scenen att förses med konstljusbelysning. Kostnaden för detta beräknas till 1 300 000 och finansieras utöver sociala investeringsmedel. Valfungerande belysning i området är en förutsättning för arenan och för de aktiviteter som kommer hållas där.

2.4.1 Budget

Tabell 5. Budget

Kostnadspost	Aktivitet	Enhetskostnad (tkr) år 2018	Enhetskostnad (tkr) år 2019	Antal	Total kostnad (tkr) år 2018	Total kostnad (tkr) år 2019
Utomhusscen med tak	1	200	0	1	200	0
Aktiviteter	1	600	400	1	600	400
Huskurage (tematräffar, föreläsning)	2	100	0	1	100	0
Lön ungdom (inklusive skatter och sociala avgifter)	3	60/säsong	60/säsong	25	1500	1500
Lön arbetsledning feriearbete (inklusive skatter och sociala avgifter)	3	180/ säsong	180/ säsong	1	180	180
Lön projektledare (heltidstjänst, inklusive skatter och sociala avgifter)	1,2,3	725	725	1	725	725
Totalt					3305	2805
						6110

2.4.3 Samarbetspartners

Tilltänkta samarbetspartners för mötesplatsen är:

- Arbetsförmedling
- Polis
- Räddningstjänst
- Ambulans
- Socialtjänst
- Hyresgästföreningen
- Gottsundamammorna
- Huskurage

- TRIS
- KRIS
- Studieförbundet
- Treklagen
- UKFAB
- Rikshem AB
- D. Carnegie & co fastigheter
- Förvaltningar vid Uppsala Kommun

3 FÖRVÄNTADE EFFEKTER

3.1 Sociala effekter

3.1.1 Kortsiktiga resultat och utfall

Aktivitet 1: Mötesplats

- Meningsfull sysselsättning för barn och ungdomar.
- Ökad integration till följd av meningsfulla möten mellan boende samt boende och samhällsaktörer.
- Minskad social oro.
- Ökad trygghet i området.
- Minskad skadegörelse i form av klotter, bränder i soprum och nedskräpning.
- Färre utryckningar av polis och räddningstjänst i området.
- Gottsunda ses som ett mer attraktivt bostadsområde som fler Uppsalabor vill besöka samt bo i.

Aktivitet 2: Huskurage

- Minskad användning av våld i nära relationer.
- Ökad kompetens för boende i frågor som rör våldsanvändning i hemmet.

Aktivitet 3: Anställning av ungdomar

- Ökad sysselsättning i åldersgruppen 16-25 år som bor i Uppsalahems bostadsbestånd.
- Minskad skadegörelse.
- Minskad nedskräpning.
- Förbättrad ekonomisk situation för ungdomar.

3.1.2 Långsiktiga effekter

- Minskad social oro och ökad trygghet i bostadsområdet Gottsunda.
- Gottsunda ses som ett mer attraktivt bostadsområde som fler Uppsalabor vill besöka samt bo i.
 - o Ökad integration
 - o Ökad etablering av företag och andra verksamheter i området.
- Ökad sysselsättning bland unga, 16-25 år, i området.
 - o Minskade ohälsotal.

3.1.3 Konsekvenser ur ett jämställdhets- och barnperspektiv

Hänsyn till att män och kvinnor, flickor och pojkar, har olika upplevelser av trygghet och social oro kommer att beaktas i utformningen av aktiviteter. Likaså kommer hänsyn tas till att män, kvinnor, flickor och pojkar har olika upplevelser, erfarenhet samt behov av trygghet i utvärdering och uppföljning av insatsen.

3.2 Ekonomiska effekter

3.2.1 Kortsiktiga ekonomiska effekter

- Ökad trygghet i bostadsområdet.
- Minskad skadegörelse i form av klotter, bränder i soprum och nedskräpning.

- Färre utryckningar av polis och räddningstjänst i området.
- Ökad sysselsättning i åldersgruppen 16-25 år som bor i Uppsalahems bostadsbestånd.

3.2.2 Långsiktiga ekonomiska effekter

- Minskad social oro i bostadsområdet Gottsunda, genererar långsiktiga besparingar i form av:
 - o Ökad integration.
 - o Ökad sysselsättning för samtliga boende i området.
 - o Minskat behov av försörjningsstöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.
 - o Minskad skadegörelse.
 - o Minskat antal utryckningar av polis och räddningstjänst.
 - o Minskade ohälsotal.

3.2.3 Möjlig händelseutveckling

Nedan följer en lista över sex möjliga händelser som ett resultat av Mötesplats Gottsunda. Hänvisning till källa för kostnader och data finnes i bilaga 1 samt 4. För lägesbeskrivning för området hänvisas till avsnitt 1.1 samt 1.2.

Tabell 6. Händelser och dess kostnader

Händelse	Beskrivning	Besparing
1	Ett fall av bilbrand kan undvikas. Därmed kan en utryckning av räddningstjänst och omkostnad för polis undvikas. En utryckning av räddningstjänsten kostar i genomsnitt 10 000 kronor per timme och varar i genomsnitt 4.78 timmar vilket medför en kostnad om 47 800 kronor per insats. Polisens omkostnader vid ett bilbrott har skattats till 20 000 kronor.	67 800 kronor
2	Ett fall av skadegörelse kan undvikas. Polisens omkostnader vid ett fall av skadegörelse har skattats till 10 000 kronor. Uppsalahems kostnader i Gottsunda för skadegörelse, återuppbyggnad av miljörum efter brand, reparation av krossade glasrutor och bevakning har skattats till 61 000 kronor per månad.	71 000 kronor
3	Ett fall av våld i nära relation kan förebyggas. Polisens omkostnader för hantering av våldsbrott har skattats till 100 000 kronor.	100 000 kronor
4	Ett fall av gatuvåld kan undvikas. En ”mycket måttlig” misshandel beräknas kosta samhället 200 000 kronor, ett personrån beräknas kosta 225 00 kronor.	200 000 – 225 000 kronor
5	En person undviker att hamna i utanförskap och får ett vidare arbete. Kostnaden för ett år med försörjningsstöd skattas till 120 000 kronor per år. Produktionsbortfallet för en person utan arbete beräknas till 450 000 kronor årligen.	570 000 kronor
6	En ungdom kan undvika att hamna i missbruk i vuxen ålder. En vuxen person som missbrukar heroin beräknas, under en period om 20 år, kosta samhället 10 miljoner kronor.	500 000 kronor

3.2.4 Utfall: Scenario 1 och 2

Nedan kommer två möjliga scenarier till följd av Mötesplats Gottsunda presenteras. Det har tidigare angivits att insatsen kommer pågå under två års tid. Den totala kostnaden för insatsens två år uppgår till 6 110 000 kronor. Scenario 1 baseras på de kortsiktiga händelserna (1-4) som presenterats i föregående avsnitt. Scenario 2 följer samma logik men omfattar även de långsiktiga händelserna (1-6). Scenario 1 kommer att ligga till grund för utvärdering och eventuell återbetalningsplan. Scenario 2 illustreras för att ge en bild av den möjliga långsiktiga avkastningen av investeringen. Under insatsens två år kommer en noggrann uppföljning göras för att avgöra insatsens effekter. Nedan följer en presentation av scenario 1 och 2. För uppställning av beräkningar hänvisas till bilaga 7.5.

3.2.4.1 Scenario 1

Enligt rapporten som presenterades i avsnitt 1 (Höök och Röör, 2017) var förekomsten av anlagda bränder 76 under en period om 50 veckor. Området Gottsunda är överrepresenterat i förekomst av antalet bilbränder. I rapporten av Höök och Röör (2017) framkom även att antalet rapporterade incidenter var fler under veckor som sammanföll med skollov. Antalet fall av inbrott mot skola uppgick i samma rapport till 11, det är troligt att det därtill tillkommer ett stort antal fall av skadegörelse i mindre skala, så som klotter och nedskräpning. Samt fall av skadegörelse gentemot bolag och privata aktörer. Uppsalahem hade under 2016 omkostnader om 2 400 000 kronor för hantering av grovsopor, 8 000 kronor för sanering av klotter, 90 000 kronor för inbrott i skyddsrum, 140 000 kronor för övrig skadegörelse, 310 000 kronor för reparation av krossade glasrutor samt 130 000 kronor för bevakning.

Till följd av arenan kan flertalet ungdomar och barn få en meningsfull fritidssysselsättning. En meningsfull fritidssysselsättning bland ungdomar, meningsfulla möten vid arenan samt en ökning antalet besökare i området väntas öka tryggheten i området samt minska social oro. Om antalet bilbränder reduceras med en per månad, skulle även antalet uttryckningar av räddningstjänst och omkostnader för polis reduceras med 12 under ett års tid. Det genererar en besparing om 813 600 årligen, 1 627 200 under insatsens två år.

Till följd av en ökad sysselsättning bland ungdomar i området antas skadegörelsen i området minska. Benägenheten att genomföra skadegörelse antas minska i området till följd av att ungdomarna förväntas bry sig mer om sitt område och likaså en ökad benägenhet att reagera mot skadegörelse i området. Det saknas samstämmiga uppgifter kring förekomst av skadegörelse i Gottsunda men som angivet i rapporten av Höök och Röör (2017) förekom 11 fall av rapporterad skadegörelse och inbrott. Uppsalahem beställde under år 2017 92 stycken uppdrag av klottersanering samt 191 uppdrag inom reparation av glasrutor. Låt säga att antalet rapporterade incidenter av större former av skadegörelse skulle reduceras med 3 incidenter. Som ett mått för polisiära kostnader samt omkostnader för reparation och bevakning används den angivna kostnaden i händelse 2. Således en besparing om 213 000 kronor årligen, 426 000 kronor under insatsens två år.

Till följd av att huskurre införs antas att våld i nära relation kan förebyggas. Det saknas information om förekomsten av våld i nära relationer i Gottsunda men det har i avsnitt 1.2 angetts att 12 400 misshandelsbrott anmälades i Sverige under 2016 där gärningspersonen var i nära relation med offret. Låt säga att tio fall av våld i nära relation, som annars skulle uppdragats och inneburit omkostnader för polis, kan undvikas till följd av huskurre. Det skulle generera en årlig besparing om 1 000 000 kronor, 2 000 000 kronor under insatsens två år.

En övergripande effekt av en ökad trygghet och minskad social oro i Gottsunda är att gatuvåld kan minska i området. Det saknas direkt information om antalet fall av misshandel och personrån i Gottsunda. Antalet förekomster av social risk² angivet i Höök och Röör (2017) uppgick till 27 förekomster rapporterad av polis samt 29 förekomster rapporterad av SSP eller övrig aktör. Låt säga att tre fall av personrån samt tre fall av misshandel kan undvikas, det genererar en besparing om 1 275 000 kronor årligen, 2 550 000 kronor under insatsens två år.

För att summera utfallet som redogjorts för ovan skulle en total besparing om 6 603 200 kronor göras under en period om 2 år till följd av mötesplats Gottsunda. Insatsens kostnader uppgår till 6 110 000 kronor. Således blir avkastningen 1.1 kronor per investerad krona baserat på utfallet som redogjorts för ovan.

3.2.4.2 Scenario 2

Utöver den besparing om 6 603 200 kronor som redogjorts för ovan så är det även troligt att Mötesplats Gottsunda har långsiktiga effekter på området och dess boende.

Till följd av att ungdomar anställs och får arbetslivserfarenhet, är en långsiktig effekt, att de kan undvika att hamna i utanförskap och bidragsberoende. Under år 2016 uppgick, enligt Uppsala kommuns kartläggning, arbetsfrekvensen i Gottsunda till 55%. I förhållande till Uppsala Kommuns genomsnitt så har Gottsunda en hög andel av personer som uppbär försörjningsstöd, år 2014 uppgick andelen till 16%. Gottsunda har även en hög andel av unga personer (0-19 år) som lever i hushåll med låg inkomst, andelen uppgick år 2016 till 42%. Givet att två ungdomar som anställs undviker bidragsberoende och istället arbetar leder det till en årlig besparing om 1 140 000 kronor, 2 280 000 under insatsens två år. Om dessa två ungdomar till följd av anställningen även kan undvika att i vuxen ålder hamna i aktivt missbruk, samt givet att de utan anställningen skulle hamna i ett tungt missbruk, skulle en besparing om 1 000 000 kronor göras årligen, 2 000 000 kronor under insatsens två år.

För att summera det möjliga utfallet av scenario 2 skulle en total besparing om 4 280 000 kronor göras under en period om 2 år till följd av mötesplats Gottsunda. Summerat med de kortsiktiga besparingarna i scenario 1 blir den totala besparingen 10 883 200 kronor. Insatsens kostnader uppgår till 6 110 000 kronor. Således blir avkastningen 1.8 kronor per investerad krona baserat på utfallet som redogjorts för ovan. Ytterligare avkastning av insatsen är insamling av kunskap och erfarenheter till följd av utvärdering och uppföljning.

²Sociala risker handlar om t.ex. misstänkt droganvändning, alkoholkonsumtion bland minderåriga, oroligheter mellan ungdomsgrupperingar, tillhåll vid kommunens lokaler etc.

4 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH RESULTATSPRIDNING

4.1 Uppföljning

Tre olika kategorier av processer kommer följas upp: förutsättningar (resurser), aktiviteter och prestationer. Projektplanen kommer att kompletteras med en utförlig redogörelse för de indikatorer, mått och mättillfällen som kommer att användas för uppföljning av insatsen. Datakällor består främst av självrapportering. Självrapporteringen ansvarar projektgruppen för att föra in i webbverktyget ”FöljUpp”. Sammanställningar av data kommer att ske halvårsvis och rapporteras till samordnarna på kommunledningskontoret och satsningens styrgrupp.

Tabell 7. Förutsättningar som ska följas upp i satsningen

Förutsättning	Mått	Mättillfälle/n
Feriearbetare	Lönekostnad	Kontinuerligt
Samordnare feriearbetare	Lönekostnad	Kontinuerligt
Utbildning feriearbetare	Omkostnad	Kontinuerligt
Utbildning boende	Omkostnad	Kontinuerligt
Projektledare	Lönekostnad	Kontinuerligt

Tabell 8. Aktiviteter som ska följas upp i satsningen

Aktivitet	Processmått	Mättillfälle/n
Aktivitet (mötesplatsen)	Antalet besökare	Kontinuerlig insamling
Genomförda aktiviteter	Antalet aktiviteter	Kontinuerlig insamling
Utbildning till boende	Antal genomförda utbildningar	Kontinuerlig insamling
Utbildning till anställda ungdomar	Antal genomförda utbildningar	Kontinuerlig insamling
Anställda ungdomar	Antalet anställda ungdomar	Kontinuerlig insamling

Tabell 9. Prestationer som ska följas upp i satsningen

Insats	Mått	Mättillfälle/n
Upplevd trygghet	Enkät	Baslinje, därefter halvårsvis.
Bilbrand	Antalet rapporterade incidenter	Baslinje, därefter halvårsvis.
Incidenter mot buss	Antalet rapporterade incidenter	Baslinje, därefter halvårsvis.
Social risk	Antalet rapporterade incidenter	Baslinje, därefter halvårsvis.
Upplevd benägenhet att agera mot skadegörelse	Enkät	Baslinje, efter avslutat feriearbete

4.2 Utvärdering

Två år efter att insatsen påbörjats kommer satsningen både effekt- och processutvärderas. De utfall som kommer vara i fokus är:

- Upplevd trygghet bland boende i Uppsalahems bostadsbestånd.
- Rapporterade incidenter (bilbränder, incidenter mot buss, social risk).

Dessa utfallsmått anses spegla om insatsen haft en inverkan på området Gottsunda. Ytterligare mått som kommer att redovisas är:

- Antalet besökare vid bemannade aktiviteter vid mötesplatsen.
- Upplevd benägenhet att agera eller reagera till följd av skadegörelse i bostadsområdet bland anställda feriearbetare.

Upplevd trygghet kommer att mätas i form av två centrala frågor som kommer att skickas ut till samtliga boenden i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda. Dessa frågor anses väl kunna spegla upplevd trygghet bland boende och är:

- Händer det att du avstår från att gå ut ensam av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad? (Svarsalternativ: Nej; Ja, ibland; Ja, ofta)
- Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för fysiskt våld? (Svarsalternativ: Nej; Ja)
 - Om ja, var skedde våldet? (Svarsalternativ: På arbetsplatsen/Skolan; I hemmet; I annans bostad; I bostadsområdet; På allmän plats/nöjesställe; På eller i anslutning till tåg, buss eller annat färdmedel; Någon annanstans)
- Ytterligare frågor kan komma att komplettera enkätundersökningen om upplevd trygghet.

Utvärderingen kommer fokusera på att analysera varför/varför inte effektmålen uppnåtts samt vilka kostnader och besparingar satsningen bidragit till. En baslinjeundersökning kommer att ske när insatsen börjar, 6 månader efter insatsens start kommer en första undersökning att ske, 1 år efter insatsens start sker den andra undersökningen och i samband med att insatsen avslutas, två år efter insatsens start, kommer den sista undersökningen att ske.

4.3 Resultatspridning

Resultatet av satsningen kommer spridas inom kommunen samt nationellt till andra bostadsbolag och kommuner.

Internt:

- Projektplanen publiceras på Uppsala kommuns intranät.
- Arbetet kommer att spridas under satsningens gång, genom interna presentationer.
- Utvärderingen kommer att sammanfattas och spridas i en rapport vid insatsavslut samt eventuellt via ett spridningsseminarium.

Externt:

- När ett beslut om satsningen fattats publiceras information på Uppsala.se. Även ett pressmeddelande går ut.
- Information riktad till andra bostadsbolag och andra berörda professioner kommer publiceras.

5 EFTER INSATSENS AVSLUT

5.1 Implementering i ordinarie verksamhet

En utförlig utvärdering kommer att ske av insatsen. De aktiviteter som faller väl ut kommer att implementeras i Uppsalahems ordinarie verksamhet. Efter insatsens slut kommer antalet

bemannade aktiviteter att reduceras vid mötesplatsen, målsättningen är att minst en bemannad aktivitet per månad kommer att ske vid utomhusscenen.

5.2 Kostnadsansvar

Så som redovisat i avsnitt 3.2.4.1 så kommer kortsiktiga besparingar, om satsningen faller väl ut, uppstå inom polisens, räddningstjänstens samt Uppsalahems verksamhetsområden. Polisen får minskade kostnader inom insatser relaterade till handläggning och utredning av brott samt genom en minskning av antalet utryckningar. Dessa kostnader är relaterade till bilbränder, skadegörelse, våld i nära relation samt gatuvåld. Räddningstjänsten får minskade kostnader inom insatser relaterade till utryckningar vid bilbränder. Uppsalahem får minskade kostnader för skadegörelse i sitt fastighetsbestånd. Enligt redovisat förslag i 3.2.4.1 så är polismyndigheten den aktör som blir den stora vinnaren av insatsen, 77% av de besparingar som görs faller inom polisens verksamhetsområde. 17% av besparingarna faller inom räddningstjänstens område och 6% inom Uppsalahems verksamhetsområde. För beräkning hänvisas till bilaga 7.6.

Så som redovisat i avsnitt 3.2.4.2 så kommer långsiktiga besparingar uppstå inom arbetsmarknadsnämndens samt socialnämndens verksamhetsområden. Besparingar för arbetsmarknadsnämnden samt socialnämnden förväntas uppstå cirka 7-10 år efter insatsens avslut. I scenariot som redovisas får arbetsmarknadsnämnden minskade omkostnader för försörjningsstöd och socialnämnden får minskade omkostnader för missbruksbehandling. Isolerat till de långsiktiga besparingarna till följd av insatsen är dessa relativt jämnt fördelade mellan arbetsmarknadsnämnden samt socialnämnden, 53% kontra 47%. För beräkning hänvisas till bilaga 7.6.

En utförlig utvärdering kommer att ske av Mötesplats Gottsunda. Därefter kommer beslut fattas internt på Uppsalahem, målsättningen är att de aktiviteter som faller väl ut kommer att implementeras i Uppsalahems ordinarie verksamhet. I form av kostnadsansvar för återbetalning är det uppföljning och utvärdering som ligger till grund för en återbetalningsplan. De utfall som kommer att följas upp vid Mötesplats Gottsundas avslut är förenliga med besparingar som främst uppkommer på en samhällsnivå. Polisen står för den största andelen av besparingarna till följd av insatsen. De utfall som antas ske på lång sikt, där besparingar uppkommer på kommunal nivå, kommer inte kunna följas upp vid insatsens avslut. Med anledning av detta är upprättande av en återbetalningsplan inte aktuell.

6 REFERENSER

Blomé, G. (2009) Lönsamhetsanalys av Stena Fastigheters förvaltningsorganisation, Kungliga Tekniska Högskolan.

Boverket (2010) Ekonomiska effekter relaterade till åtgärder i bostadsområden – två praktiska exempel, Gunnar Blomé.

Brottsförebyggande rådet (2009) Otrygghet och segregation: bostadsområdets betydelse för allmänhetens otrygghet och oro för brott. Hämtad från <http://bra.se/bra/publikationer/arkiv/publikationer/2009-02-05-otrygghet-och-segregation.html>

Brottsförebyggande rådet, 2017-12-19, <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

Clarke, R V och Eck, J. (2006) Bli en problemlösande brottsanalytiker i 55 steg. Polishögskolan 2006:1.

Grander M (2015) Allmännyttans samhällsansvar – nyttan med allmännyttan, Stockholm, Liber.

Hale, C. (1996). Fear of crime: A review of the literature. International review of Victimology, 4(2), 79-150.

Heber, A. (2008). En guide till trygghetsundersökningar: om brott och trygghet. Hämtad från http://www.tryggaremanskligare.goteborg.se/pdf/publikation/Gu_nat.pdf

Höök, J. och Röör, M. (2017) Social Risk – En sammanställning av SSP:s lägesrapporter, Uppsala Kommun.

Lind och Lundström (2008) Affären Gårdsten - Har förnyelsen av Gårdsten varit lönsam?

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2014) Social oro ur ett kommunalt perspektiv. Publikationsnummer: MSB 688- juli 2014

Nacka kommun (2012) Avstämningsrapport – Nackas arbete med projektet Västra Götalandsmodellen – Sociala risker.

Nilsson, I och Nilsson Lundmark, E. (2012) Det omöjliga tar bara något längre tid – Hovsjöatsningen ur ett process- och socioekonomiskt perspektiv. OFUS och Telge.

Nilsson, I och Nilsson Lundmark, E. (2016) Mer än bara hus – en socioekonomisk analys av det sociala investeringsarbetet i Vivalla.

Nilsson, I. och Wadeskog, A. (2012). *Gatuvåldets ekonomi. Ett kommunalt perspektiv*. Stockholm: Skandia Försäkringsaktiebolag. Hämtad från: <https://www.utanforskapetspris.se/Global/Rapporter/Gatuv%c3%a5ldsrapporten%20130123.pdf>

Polismyndigheten (2013) Metodhandbok för samverkan mot social oro. Hämtad från: <http://polisen.azurewebsites.net/wp-content/uploads/2013/07/130925-Metodhandboken-sammanstallning.pdf>

Skanska (2016) Sociala krav på rätt sätt – så blir satsningen en lönsam investering.

SOU 2011:6, "Missbruket, kunskap, vården", kapitel 19.

Uppsala kommun, Kartläggning - Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala Kommun, 2017.

7 BILAGOR

7.1 Bilaga 1: Årliga kostnader i Gottsunda, Uppsalahem

Post	Kostnad (tkr)
Hantering av grovsopor	2400
Sanering av klotter	8
Bränder (soprum, garage)	362
Inbrott skyddsrum	90
Skadegörelse	140
Återuppbyggnad miljörum (självrisk)	150
Reparation av krossade glasrutor	310
Bevakning	130

Post	Kostnad	Antal uppdrag år 2017
Sanering av klotter, 1 kvm	99 kronor	36
Sanering av klotter, 2 kvm	198 kronor	20
Sanering av klotter, 3 kvm	296 kronor	29
Sanering av klotter, 4 kvm	395 kronor	7
Reparation av glasrutor	1200-4000 kronor	155
Utryckning av jour	260 kronor, 3 timmars arbete	1550

7.2 Bilaga 2: Mötesplats Brantingstorg

Pilotprojekt Mötesplats Brantingstorg

Föregående år, 2016, pågick öppen droghandel i stor skala i Salabacke vid Brantingstorg där Uppsalahem har sitt distriktskontor med hyreslägenheter och affärslokaler. Personalen på Uppsalahem hade vid flertalet tillfällen upplevt hot och otrygghet under sina arbetspass. En stor sten krossade konferenslokalens fönster på Uppsalahems kontor och hotbrev lämnades in. Personalen måste bemanna sig två och två vid arbete, utrustas med överfallslarm och minska öppettiderna. Även de boende i området och affärsidkarna upplevde stark otrygghet och blev utsatta för repressalier.

Flera möten hölls med polis, vaktbolag och chefer på Uppsalahem för att komma tillrätta med situationen som blivit allt mer prekär och påfrestande. Från polisens sida fanns inte tillräckligt med resurser att aktivt hantera och störa den pågående droghandeln på Brantingstorg. Istället sattes ett vaktbolag in för att rondera området och fungera som skalskydd för personalen i första hand.

Uppsalahem förstärkte även den ordinarie belysningen runt torget för att skapa trygghet men inget verkade ha någon större effekt på droghandlarna som intog platsen dygnet runt. Som en sista utväg valdes att pröva ett nytt koncept som enligt forskningen har god effekt, konstbelysning, musik och att få de boende att vilja röra sig över torget. Uppsala kommun

kontaktades i november, som äger torgytan som angränsar till Uppsalahems fastigheter för att samkoordinera insatsen.

En upphandlad entreprenör hade möjlighet att på kort tid konstbelysa de tjugofem träd som omgärdar torget med ljusslingor som ändrade färg och form. För att aktivera och engagera boende att vilja vistas på torgytan som delvis består av parkering och ett konstverk installerades en mindre plastisrink för barnen. Plastisen belystes och högtalare med musik sattes upp runt om rinken. Redan nu märktes en märkbar förändring då fler stannade till på torget och droghandeln stördes av ljuset och ljuden.

De som sedan var avgörande för att få till en stadigvarande förändring var de aktiviteter som Uppsalahem anordnade under hela december och januari. Almtuna hockey, Bandykul, Konstis föreningen, julmarknad och fika mm var aktiviteter för barn och vuxna som var mycket uppskattade. Tillsammans med affärsinnehavarna runt Brantingstorg bjöd Uppsalahem in till Luciafirande med skolans fackeltåg och körsång vilket manifesterade att man återtagit torgytan från droghandeln.

Genom att omvandla en större torgyta till en mötesplats för de boende, affärsinnehavare och personal återskapades tryggheten och droghandeln drog sig undan från området. Ett gott samarbete mellan samverkande parter hade gett goda resultat som höll i sig fram till sommaren då resurser och aktiviteter inte längre fanns kvar.

Sammanfattningsvis är pilotprojektet för Mötesplats Brantingstorg en framgång för att förhindra social oro och skadegörelse samt att återskapa trygghet och rörelsefrihet på gemensamma ytor. Lärdomen är att det behövs långsiktiga insatser och resurser för att vidmakthålla och permanenta uppnått resultat. På Brantingstorg är nu droghandeln tillbaka i oförminskad styrka sedan sommaren 2017.

7.3 Bilaga 3: Kostnadsposter samt beskrivning av aktiviteter

Aktivitetsbudget - Mötesplats Gottsunda år 2018		
Tidpunkt	Beskrivning av aktivitet	Kostnad (tkr)
Februari-april	Vinterpark med aktiviteter för barn, snökanon för att möjliggöra miniskidåkning, skridskoåkning, bygga snögrottor mm.	125
April-maj	Odlingsåret inleds som aktivitet, förslagsvis med Studieförbundet	80
Maj - augusti	Sommaraktiviteter såsom sommarorientering, brännboll, cykeldagar, simskola, musik/teater events, foodtrucks som drivs av ungdomar	245
Augusti - november	Skördefest, Alla helgonsfirande, konstprojekt	75
November - december	Julmarknad, Luciafirande och konstljusvandringar	75
Total aktivitetsbudget 2018:		600

7.4 Bilaga 4: Källhänvisning för beräkningar avsnitt 3.2.3

Händelse	Specifikation	Källhänvisning
1	Kostnad för räddningstjänst och polis.	Boverket (2010)
2	Kostnad för polis.	Boverket (2010)
	Kostnad för skadegörelse.	Uppsalahem
3	Kostnad för polis.	Boverket (2010)
4	Samhällskostnad för misshandel och personrån.	Nilsson & Wadeskog (2012) s. 97-98
5	Riksnorm för utbetalning av försörjningsstöd samt omkostnader för boende.	Arbetsmarknadsförvaltningen
	Genomsnittlig kostnad för produktionsbortfall.	SOU 2011:6, s. 798
6	Genomsnittlig kostnad för person i missbruk.	SOU 2011:6 s. 37, 802-804

7.5 Bilaga 5: Uppställning beräkningar 3.2.4

Scenario 1	Besparing enhet	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Mötesplats	67800	12	813600	813600	1627200
Sysselsättning	71000	3	213000	213000	426000
Huskurage	100000	10	1000000	1000000	2000000
Social oro	200000	3	600000	600000	1200000
Social oro	225000	3	675000	675000	1350000
Totalt					6603200

Besparing	6603200
Kostnad	6110000
Avkastning	1,08

Scenario 2	Besparing enhet	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Sysselsättning	570 000	2	1140000	1140000	2280000
Sysselsättning	500 000	2	1000000	1000000	2000000
Totalt					4280000

Besparing scenario 1	6603200
Besparing scenario 2	4280000
Kostnad	6110000
Avkastning	1,78

7.6 Bilaga 6: Beräkningar till avsnitt 5.2

Scenario 1	Besparing per enhet	Aktör/"Vinnare"	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Mötesplats	20000	Polis	12	240000	240000	480000
	47800	Räddningstjänst	12	573600	573600	1147200
Sysselsättning	10000	Polis	3	30000	30000	60000
	61000	Uppsalahem	3	183000	183000	366000
Huskurage	100000	Polis	10	1000000	1000000	2000000
Social oro	200000	Polis	3	600000	600000	1200000
Social oro	225000	Polis	3	675000	675000	1350000
Totalt						6603200

Aktör	Totalsumma 2 år	Andel av total
Polis	5090000	0,77
Räddningstjänst	1147200	0,17
Uppsalahem	366000	0,06
	6603200	

Scenario 2	Besparing per enhet	Aktör/"Vinnare"	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Försörjningsstöd	570000	AMN	2	1140000	1140000	2280000
Missbruk	500000	SCN	2	1000000	1000000	2000000
Totalt						4280000

Aktör	Totalsumma 2 år	Andel av total
AMN	2280000	0,53
SCN	2000000	0,47
	4280000	

Mötesplats Gottsunda

Projektplan

1	GRUNDLÄGGANDE INFORMATION.....	3
1.1	BAKGRUND	3
1.2	ERFARENHETER, EVIDENS OCH TEORETISKT RAMVERK	4
1.2.1	Erfarenheter från andra bostadsbolag	4
1.2.2	Våld i nära relation och huskurage	5
1.2.3	Otrygghet.....	5
1.2.4	Social oro.....	6
1.2.5	Pilotstudie: Mötesplats Brantingstorg	6
1.3	SYFTE.....	7
1.4	MÅL	7
1.5	HUVUDSAKLIG MÅLGRUPP	7
1.6	PROJEKTÄGARE, PROJEKTLEDARE, PROJEKTMEDARBETARE	7
1.6.1	Riskansvar	8
2	METODBESKRIVNING	9
2.1	AKTIVITETER OCH PRESTATIONER.....	9
2.1.1	Aktivitet 1: Arena/Mötesplats	9
2.1.2	Aktivitet 2: Huskurage	9
2.1.3	Aktivitet 3: Anställning av ungdomar	9
2.2	JÄMFÖRELSEALTERNATIV	9
2.3	SAMTYCKE	10
2.4	RESURSER	10
3	FÖRVÄNTADE EFFEKTER	12
3.1	SOCIALA EFFEKTER	12
3.1.1	Kortsiktiga resultat och utfall	12
3.1.2	Långsiktiga effekter.....	12
3.1.3	Konsekvenser ur ett jämställdhets- och barnperspektiv.....	12
3.2	EKONOMISKA EFFEKTER.....	13
3.2.1	Kortsiktiga ekonomiska effekter.....	13
3.2.2	Långsiktiga ekonomiska effekter	13
3.2.3	Möjlig händelseutveckling	13
3.2.4	Utfall: Scenario 1 och 2.....	14
4	UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH RESULTATSPRIDNING	17
4.1	UPPFÖLJNING	17
4.2	UTVÄRDERING	17
4.3	RESULTATSPRIDNING	18
5	EFTER INSATSENS AVSLUT.....	19
5.1	IMPLEMENTERING I ORDINARIE VERKSAMHET.....	19
5.2	KOSTNADSANSVAR	19
6	REFERENSER.....	20
7	BILAGOR	22
7.1	BILAGA 1: ÅRLIGA KOSTNADER I GOTTSUNDA, UPPSALAHÄM	22
7.2	BILAGA 2: MÖTESPLATS BRANTINGSTORG	22
7.3	BILAGA 3: KOSTNADSPOSTER SAMT BESKRIVNING AV AKTIVITETER	23
7.4	BILAGA 4: KÄLLHÄNVISNING FÖR BERÄKNINGAR AVSNITT 3.2.3.....	24
7.5	BILAGA 5: UPPSTÄLLNING BERÄKNINGAR 3.2.4.....	24
7.6	BILAGA 6: BERÄKNINGAR TILL AVSNITT 5.2	25

1 GRUNDLÄGGANDE INFORMATION

1.1 Bakgrund

Under senare år har social oro ökat i många bostadsområden. I mindre attraktiva områden har det skett en koncentration av sociala problem där fastighetsägare får hantera ökad skadegörelse och extra fastighetsslitage (Boverket, 2010). Likaså har detta fenomen observerats i flera av Uppsalahems bostadsområden. Skadegörelse, gängbildning, nedskräpning och kriminell verksamhet är några problem som stegvis ökat. Ytterligare ett problem som observerats är handel med bostadskontrakt och otillåten andrahandsuthyrning. Det är av vikt för tryggheten i ett bostadsområde att veta vem som bor i vilken lägenhet. Trygga och säkra bostadsområden utgör grunden för ett fungerande bostadsområde.

År 2016 genomfördes en kartläggning av hälsa och levnadsvillkor, uppdelat på olika nyckelkodsområden, i Uppsala kommun. Stadsdelen Gottsunda utmärker sig på flera plan och präglas, i jämförelse med andra bostadsområden i Uppsala, av låg sysselsättningsgrad, höga ohälsotal och en stor andel boende med försörjningsstöd som huvudsaklig inkomstkälla. Gottsunda består av strax över 15 000 invånare, varav 2500 i åldersgruppen 7-19 år. I de centrala delarna av Gottsunda uppgår arbetsfrekvensen till 55% och 42% av unga boende i Gottsunda (0-19 år) lever i hushåll med låg inkomst. Gottsunda är den stadsdel i Uppsala med högst andel hyresrättsbostäder, 65% av bostadsbeståndet består av hyresrätter.

I en rapport (Höök och Röör, 2017) har en sammanställning skett av det material som SSP-teamet (samverkan mellan skola, socialtjänst och polis) samlat in under år 2016-2017 i Uppsala. Rapporten är en sammanställning av olika former samt antalet rapporterade incidenter per område i Uppsala. Det framkommer att området Gottsunda – Valsätra utmärker sig i form av ett högre antal incidenter, förekomsten av bilbränder var åtta gånger högre än genomsnittet i Uppsala kommuns övriga områden. Även antalet incidenter mot buss var tre gånger högre i Gottsunda i jämförelse med Eriksberg och Sävja som har näst flest rapporterade incidenter mot buss. Under en period om 50 veckor, hösten 2016-hösten 2017, rapporterades för området Gottsunda - Valsätra 76 förekomster av bränder, 27 förekomster av incidenter mot buss, 27 förekomster av social risk rapporterad av polis, 29 förekomster av social risk rapporterad av SSP eller övrig aktör samt 11 förekomster av skadegörelse eller inbrott mot skola. Det totala antalet förekomster av rapporterade incidenter för området uppgick till 170. I rapporten framkommer även att antalet incidenter är fler under veckor som sammanfallet med skollov. Under den observerade perioden var antalet förekomster som högst under påsklovsveckan, då rapporterades bland annat 11 bränder, 3 incidenter mot buss samt ett inbrott mot skola i Gottsunda.

I juni 2017 klassade polismyndighetens nationella operativa avdelning (NOA) Gottsunda som ett "särskilt utsatt" område. Polismyndighetens lista om "särskilt utsatta" områden består av 23 områden i Sverige. Ett "särskilt utsatt" område präglas, enligt polismyndigheten, inte enbart av hög kriminalitet och arbetslöshet utan även av parallella samhällsstrukturer, extremism och svårigheter för myndigheten att utföra sitt arbete där.

I Uppsalahems årliga kundundersökning som besvarats av 2110 hyresgäster framgår att tryggheten i Gottsunda är betydligt lägre i jämförelse med företagets genomsnitt. Stadsdelen Gottsunda har ett trygghetsindex på 59 vilket kan jämföras mot företagets genomsnittliga trygghetsindex som ligger på 68. Trygghet har en stark koppling till hur Uppsalahems kunder upplever bostadsområdet och är en mycket viktig faktor för en fungerande förvaltning av bolagets fastigheter. Boendesituationen i Gottsunda kan även speglas via Uppsalahems kostnader för skadegörelse, sanering samt förstörelse av fastigheter och boende. Uppsalahem har i Gottsunda höga kostnader för hantering av grovsopor, klottersanering, bränder i soprum och garage, inbrott och skadegörelse. Se bilaga 1 för en redogörelse för kostnaderna. Många av dessa kostnader är obefintliga i Uppsalahems välfungerade bostadsområden.

Som största fastighetsägare i området vill Uppsalahem genomföra en social investering i syfte att minska social oro och öka trygghet för de boende i Gottsunda. Insatsen skall genomföras under 2018 och kommer att avgränsas till Uppsalahems bostadsbestånd i syfte att möjliggöra en utvärdering och uppföljning av satsningens effekter och utfall. Insatsens aktiviteter presenteras under avsnitt 2.1.

1.2 Erfarenheter, evidens och teoretiskt ramverk

1.2.1 Erfarenheter från andra bostadsbolag

Flertalet andra bostadsbolag har gjort stora satsningar inom det sociala området. Att utgå från lokala förutsättningar och behov benämns ofta som avgörande för att åtgärder ska bli effektiva.

Ikano Bostad är ett bolag som gjort stora sociala satsningar, de har bland annat instiftat Ikano Akademi¹ där arbetslösa ungdomar mellan 18-25 års ålder anställs för trädgårds- och fastighetsskötsel. Likaså har de infört huskurage i flera utsatta områden.

Stena fastigheter har i Fisksätra, Stockholm, gjort stora satsningar främst inom barn- och ungdomsverksamhet i syfte att skapa en meningsfull fritid. Några av dessa aktiviteter är läxhjälp, sommarkollo och sommarjobb för ungdomar. De har även arbetat med trygghetsskapande åtgärder så som införande av trappvärdar samt trygghetsvandringar. Stena fastigheter har även gjort liknande satsningar i Lindängen, Malmö. En analys gjord på Stena fastigheters aktiviteter visar att de sociala insatser som har en direkt koppling till barn och ungdomar ger effekt i form av minskad vandalisering och skadegörelse. (Blomé, 2009) MKB fastigheter AB har i Herrgården, Malmö, har också genomfört sociala insatser, främst med inriktning mot barn- och ungdomsverksamhet. En rapport som analyserar ekonomiska effekter av åtgärder i socialt utsatta områden visar på att åtgärderna är lönsamma, både ur ett företagsekonomiskt- samt samhällsekonomiskt perspektiv. De två områden som ligger till grund för rapporten är Fisksätra i Stockholm och Herrgården i Malmö. Uteblivna åtgärder beräknas till en extra samhällskostnad på 10 000 kronor per lägenhet och år för hantering av bränder och kriminalitet. I form av företagsekonomisk vinst visar rapporten att insatsen var förenlig med en kostnadsbesparing om 5% kontra 16% av årliga drift- och underhållskostnader. (Boverket, 2010).

¹ <https://ikanobostad.se/omtank/ikano-akademi/>

Även Lind och Lundström (2008) analyserar ekonomiska effekter av investeringar i stadsdelen Gårdsten i Göteborg. Den samhällsekonomiska vinsten överstiger väl den företagsekonomiska kostnaden. Författarna pekar på att omvandlingen av Gårdsten varit lönsam främst för att människor i området kommit i arbete.

Ytterligare en social investering som utvärderas är ”Vivallaprojektet” i Örebro, ett samarbete mellan Örebrobostäder och Skanska Sverige. 50 långtidsarbetslösa boende i Vivalla erbjöds en praktikplats under 6 månaders tid. Av de 50 som anställdes fick 18 individer (36%) en anställning till följd av insatsen, 14 av dessa på Skanska. Kostnaden för den sociala investeringen uppgick till 3.5 miljoner kronor under 2 års tid, fördelat på arbetsförmedlingen, Örebroinsatsen och byggsatsningen. Den främsta kostnaden var lönesubventioner bekostade av arbetsförmedlingen. Samhällsvinsten, beräknat på de 18 personer som fick anställning till följd av satsningen, beräknades till 11 miljoner kronor under 2 års tid, 63 miljoner efter åtta år och 110 miljoner efter trettio års tid. Beräkningar visade att insatsen, under en period på 30 år, skulle generera 36 gånger investeringskostnaden. Vinsten för Örebro kommun består främst i att kommunens invånare får egen försörjning, efter två år beräknades vinsten för Örebro kommun till 2.3 miljoner kronor och på lång sikt 22 miljoner kronor. Ingvar Nilsson och Eva Nilsson Lundmark som räknat på vinsterna av insatsen pekar på vikten av matchning med tydliga kravspecifikationer av praktikanterna, att detta varit avgörande för insatsens lönsamhet. (Nilsson & Lundmark, 2016; Skanska, 2016)

En annan insats som utvärderats är Hovsjösatsningen i Södertälje som genomförts av Telge Hovsjö. Som en del av insatsen anställdes 20 ungdomar för sommarjobb i syfte att öka tryggheten i Hovsjö. Även 20 arbetslösa boende fick praktik, byggtutbildning och möjlighet till vidare anställning under upprustning av bostadsområdet. Efter satsningen hade 7 av de anställda fått en vidare anställning. Ytterligare trygghetsskapande åtgärder bestod av en anställning av ungdomar som trygghetsvårdar. Dessa fick utbildning i konflikthantering samt etik och moral i syfte att öka förmågan hos unga att ta ansvar för sitt bostadsområde. Några av de resultat som observerats till följd av satsningen är ökad trygghet i området, ökad nöjdhet hos boende och en drastisk minskning av bilbränder. (Nilsson och Lundmark, 2012).

1.2.2 Våld i nära relation och huskurage

Våld i nära relation har klassats som ett folkhälsoproblem nationellt och internationellt. Under år 2016 anmäldes omkring 12 400 misshandelsbrott i Sverige där gärningspersoner var i nära relation med offret. Enligt brottsförebyggande rådet dör omkring 20 personer årligen i Sverige på grund av våld i nära relationer. (Brå, 2017-12-19) Huskurage är ett privat initiativ som bildades år 2014 utifrån idén om att våld i nära relationer går att förhindra genom att få grannar att reagera. Huskurage bildade en rutin för hur grannar ska agera vid oro för våld i nära relation. Idag har metoden implementerats i många kommuner och av många stora fastigheter. Under slutet av 2015 beviljades polismyndigheten, Polisregion Stockholm, medel för att utvärdera konceptet Huskurage, ännu har inget resultat publicerats. Huskurage är en relativt ny metod och det saknas evidens rörande dess effekt på våld i nära relationer.

1.2.3 Otrygghet

Känsla av otrygghet kan påverka livskvalitet, ökad ohälsa samt förändrat beteende i form av att undvika vissa platser helt eller under vissa tidpunkter (Brottsförebyggande rådet, 2009). Ytterligare en konsekvens av otrygghet är att det kan bidra till ökad brottslighet. Om människor

inte vågar vistas på vissa platser minskar risken för upptäckt av informell social kontroll vilket kan göra vissa platser mer brottsutsatta. (Hale, 1996)

Motsatsen till otrygghet är trygghet. Det finns en rad olika definitioner av trygghet att tillgå. En definition av trygghet är att fysiska och sociala aspekter inte ska bidra till oro och rädsla för brott. Att människor ska ges förutsättningar att känna säkerhet, vara fri från oro och rädsla för brott. Trygghet benämns även som tillit till sina medmänniskor och att kunna skydda sig från brott. (Heber, 2008)

Det finns en rad olika teorier avseende vad som påverkar människors känsla av trygghet. Psykologiska teorier kretsar kring människors bedömning kring risken att drabbas av brott, sociologiska teorier fokuserar på samhällsförändring. I andra teorier framhålls de miljömässiga faktorerna så som att klotter, skadegörelse och nedskräpning påverkar människors känsla av trygghet. Andra miljömässiga faktorer är att människor i ens närhet uppfattas som oberäknliga, våldsamma eller att det sker öppen försäljning av droger. (Hale, 1996)

1.2.4 Social oro

Social oro är ett fenomen som vuxit under de senaste åren. Flertalet incidenter i samband med ungdomsbråk, vandalisering, stenkastning och anlagda bränder har rapporterats. Social oro är ett hot mot den sociala ordningen och har definierats som utfall eller angrepp på det som samhällets institutioner ser som önskvärt att skydda (Nacka kommun, 2012). Social oro kan ge sig uttryck i form av stenkastning mot polis, räddningstjänst och ambulans i samband med uttryckning. Social oro kan uttryckas i form av protester, demonstrationer eller upplöpp. (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2014)

Det finns en rad olika metoder för att hantera social oro. I polismyndighetens metodhandbok för samverkan mot social oro är samverkan det centrala arbetssättet och åtgärder riktas mot ungdomarna, platsen och den sociala kontrollen (Clarke & Eck, 2006) Några av de arbetssätt som presenteras är ungdomscentrum, städa upp platser från lösa föremål och tillhyggen samt nattvandringar. Forskningen på området social oro pekar på fem nivåer av riskfaktorer till varför ungdomar involverar sig i destruktiva handlingar och kriminalitet. Dessa nivåer är samhället, närsamhället, familjen, vänner och individnivå. På närsamhällesnivå benämns bland annat boendemiljö och socioekonomisk status. Inom närsamhället i utsatta områden saknas ofta goda förebilder och naturliga träffpunkter där ungdomar möter vuxna. Ofta ökar då närvaro av ungdomsgrupperingar som ägnar sig åt kriminalitet. (Polismyndigheten, 2013).

1.2.5 Pilotstudie: Mötesplats Brantingstorg

Uppsalahem genomförde en pilotstudie på Brantingstorg i Salabacke, Uppsala, under år 2016-2017. Under 2016 rapporterades det om att det förekom öppen handel av narkotika på torget. Uppsalahem har sitt distriktskontor med hyreslägenheter och affärslokaler där. Personalen hade upplevt hot och otrygghet under ett flertal tillfällen. Skadegörelse av fastigheter förekom och hotbrev lämnades in på kontoret. Även boende i området upplevde stark otrygghet. I syfte att minska otryggheten förstärkte Uppsalahem ordinarie belysning runt torget men utan någon större upplevd effekt på försäljning av narkotika. Då infördes konstbelysning, musik i syfte att vilja få boende att röra sig över torget. På torget installerades även en mindre plastisrink för barn, plastisen belystes och högtalare med musik sattes upp. Under december 2016 till januari 2017 anordnades ett antal aktiviteter av Uppsalahem på torget och boende fick, bland annat, ta

del av bandyklub, julmarknad och luciafirande. Genom att omvandla en större torgyta till en mötesplats upplevde boende, affärsinnehavare och personal att tryggheten ökade och försäljning av narkotika minskade på platsen. En lärdom från Uppsalahems arbete är att det behövs långsiktiga insatser och resurser för att vidmakthålla uppnådda resultat. För en mer detaljerad beskrivning av Mötesplats Brantingstorg, se bilaga 2.

1.3 Syfte

Mötesplats Gottsunda syftar till att minska social oro, öka trygghet och skapa ett trivsamt och fungerande bostadsområde i Gottsunda. Insatsen ska även skapa meningsfulla möten som syftar till att öka integrationen och skapa en meningsfull fritidssysselsättning för barn och unga i området. Likaså syftar insatsen till att öka sysselsättning bland unga i Uppsalahems bostadsområde samt minska våld i nära relationer.

1.4 Mål

Mötesplats Gottsunda består av tre olika aktiviteter där huvudmålet är att minska social oro och öka tryggheten i Gottsunda. De tre aktiviteterna och respektive delmål är listade nedan:

Tabell 1. Aktiviteter och mål

Aktivitet	Delmål	Tid
Arena/Mötesplats	- Meningsfulla möten - Meningsfull fritidssysselsättning - Målsättning om att 500 vuxna och barn, per vecka, kommer att delta i de bemannade aktiviteterna	2018-06-30
Huskurage	Minska våld i nära relationer	2018-08-30
Anställning av ungdomar	- Ökad sysselsättning - Minskad skadegörelse - Ökad trygghet	2018-10-31

1.5 Huvudsaklig målgrupp

Den primära målgruppen för insatsen är boende i stadsdelen norra Gottsunda. Mötesplats Gottsunda riktar samtliga satsningar till detta område och kommer att införas i Uppsalahems bostadsbestånd. Mötesplatsen (aktivitet 1) riktar sig i huvudsak till ungdomar och barnfamiljer i området. Huskurage (aktivitet 2) riktar sig till vuxna och barn som lever i ett hem, i Uppsalahems bostadsbestånd, där våld förekommer. Anställning av ungdomar (aktivitet 3) vänder sig till boende i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda i åldersspannet 16-25 år.

1.6 Projektägare, projektledare, projektmedarbetare

Tabell 2. Projektledning

Titel	Namn	Arbetsuppgifter
Beställare	Stefan Sandberg, VD Uppsalahem	
Projektledare	Angelique Prinz Blix, Uppsalahem	Operativt ansvar för

		genomförande, rapportering till insatsens styrgrupp och beställare.
Styrgrupp	• Stefan Sandberg, beställare • Rigder Nylund, fastighetschef • Angelique Prinz Blix, projektledare • Utvecklingsledare sociala investeringar, Uppsala Kommun. • Verksamhetsutvecklare Uppsalahem • <i>Arbetsmarknadsförvaltningen</i> • <i>Kulturförvaltningen</i> • <i>Socialförvaltningen</i> • <i>Brandförsvaret</i> • <i>Utbildningsförvaltningen</i>	

Konceptansvariga

Ramar och målbild tas fram för respektive koncept i samverkan med berörda parter som beslutas av styrgrupp. I ett nästa steg realiseras konceptet av konceptansvarig. Ansvarig för respektive koncept inför konceptet, följer upp det och rapporterar löpande hur arbetet fortlöper till projektledare.

Tabell 3. Konceptansvariga

Aktivitet		Konceptansvarig
1	Arena/Mötesplats	Angelique Prinz Blix
2	Huskurage	Yasmine Hollsten
3	Anställning av ungdomar med lokal anknytning	Cajsa Ahlström

Arbetsgrupp koncept

Arbetsgruppen realiserar och kvalitetssäkrar koncept tillsammans med konceptansvarig. Arbetsgruppen består av deltagare från kommun, socialtjänst, *arbetsmarknadsförvaltning*, *stadsbyggnadsförvaltning*, bostadsbolag och andra samarbetspartners.

1.6.1 Riskansvar

Kommunstyrelsen bär den finansiella risken. Kommunstyrelsen ansvarar även för att begära återrapporering av satsningen. Avdelningen för social hållbarhet ansvarar tillsammans med Uppsalahem för utvärdering av denna insats.

2 METODBESKRIVNING

2.1 Aktiviteter och prestationer

Mötesplats Gottsunda består av tre olika aktiviteter, dessa är specificerade nedan.

2.1.1 Aktivitet 1: Arena/Mötesplats

En arena/fungerande mötesplats med positiva händelser för att möjliggöra möten mellan boende i Gottsunda och olika aktörer i samhället till 2018-06-30. Mötesplatsen omfattar även belysning i området och kommer att placeras i Stenhammarsparken, i anslutning till Uppsalahems kontor i Gottsunda. De aktiviteter som kommer att genomföras på mötesplatsen vänder sig i huvudsak till ungdomar och barnfamiljer i området. Bemannade aktiviteter som kommer att genomföras i anslutning till mötesplatsen presenteras i tabellen nedan. En mer utförlig plan för de aktiviteter som kommer genomföras kommer att formuleras och komplettera ansökan.

Tabell 4. Aktiviteter och tidsplan

Tidpunkt år 2018	Beskrivning av aktivitet
Februari-april	Vinterpark med aktiviteter för barn, snökanon för att möjliggöra miniskidåkning, skridskoåkning, bygga snögrottor med mera.
April-maj	Odlingåret inleds som aktivitet, förslagsvis med Studieförbundet
Maj-augusti	Sommaraktiviteter såsom sommarorientering, brännboll, cykeldagar, simskola, musik/teater events, foodtrucks som drivs av ungdomar
Augusti-november	Skördefest, Alla helgonsfirande, konstprojekt
November-december	Julmarknad, Luciafirande och konstljusvandringar

2.1.2 Aktivitet 2: Huskurance

Ett införande och en utvärdering av konceptet Huskurance för att förebygga och förhindra våld i nära relationer till 2018-08-30. Konceptet huskurance kommer att införas i samtliga trappuppgångar i Uppsalahems bostadsbestånd och förhoppningen är att förebygga våld i nära relationer. Samtliga boende kommer att informeras om att konceptet införs och syftar till att grannar ska ges verktyg att agera. Med anledning av huskurance kommer Uppsalahem även anordna ett antal tematräffar kring konceptet, förekomst av våld i nära relationer och informera om det stöd som finns att tillgå.

2.1.3 Aktivitet 3: Anställning av ungdomar

En anställning av ungdomar, 16-25 år, som bor i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda till 2018-10-31. Arbetsuppgifter innefattar enklare fastighetsskötsel samt hjälp med skötsel av arenan/mötesplatsen. Målsättningen är att anställning av 50 ungdomar kommer att ske under insatsens gång.

2.2 Jämförelsealternativ

För att kunna säkra effekten av satsningen kommer en före-efter mätning att ske för samtliga aktiviteter. En mindre trygghetsundersökning kommer att göras i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda i syfte att utvärdera aktivitet 1 och 2. För aktivitet 3 kommer en enkätundersökning

ske bland de ungdomar som blivit anställda i syfte att se om de, till följd av anställningen, känner ett större ansvar för bostadsområdet, om de känner sig tryggare i området och likaså om de invänt på någon form av skadegörelse de bevittnat.

2.3 Samtycke

En mindre enkät med frågor av trygghetskaraktär kommer utgå till samtliga boenden i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda. Svar lämnas på frivillig basis.

2.4 Resurser

Total kostnad för år 2018 uppgår till 3 305 000 kronor. Total kostnad för år 2019 uppgår till 2 805 000 kronor. Den totala kostnaden för insatsens två år uppgår till 6 110 000 kronor.

Utöver budgeten som redogörs för nedan kommer belysning av utomhusscenen, samt sträckan till och från scenen att förses med konstljusbelysning. Kostnaden för detta beräknas till 1 300 000 och finansieras utöver sociala investeringsmedel. Valfungerande belysning i området är en förutsättning för arenan och för de aktiviteter som kommer hållas där.

2.4.1 Budget

Tabell 5. Budget

Kostnadspost	Aktivitet	Enhetskostnad (tkr) år 2018	Enhetskostnad (tkr) år 2019	Antal	Total kostnad (tkr) år 2018	Total kostnad (tkr) år 2019
Utomhusscen med tak	1	200	0	1	200	0
Aktiviteter	1	600	400	1	600	400
Huskurage (tematräffar, föreläsning)	2	100	0	1	100	0
Lön ungdom (inklusive skatter och sociala avgifter)	3	60/säsong	60/säsong	25	1500	1500
Lön arbetsledning feriearbete (inklusive skatter och sociala avgifter)	3	180/ säsong	180/ säsong	1	180	180
Lön projektledare (heltidstjänst, inklusive skatter och sociala avgifter)	1,2,3	725	725	1	725	725
Totalt					3305	2805
						6110

2.4.3 Samarbetspartners

Tilltänkta samarbetspartners för mötesplatsen är:

- Arbetsförmedling
- Polis
- Räddningstjänst
- Ambulans

- Socialtjänst
- Hyresgästföreningen
- Gottsundammorna
- Huskurage
- TRIS
- KRIS
- Studieförbundet
- Treklagen
- UKFAB
- Rikshem AB
- D. Carnegie & co fastigheter
- Förvaltningar vid Uppsala Kommun

3 FÖRVÄNTADE EFFEKTER

3.1 Sociala effekter

3.1.1 Kortsiktiga resultat och utfall

Aktivitet 1: Mötesplats

- Meningsfull sysselsättning för barn och ungdomar.
- Ökad integration till följd av meningsfulla möten mellan boende samt boende och samhällsaktörer.
- Minskad social oro.
- Ökad trygghet i området.
- Minskad skadegörelse i form av klotter, bränder i soprum och nedskräpning.
- Färre utryckningar av polis och räddningstjänst i området.
- Gottsunda ses som ett mer attraktivt bostadsområde som fler Uppsalabor vill besöka samt bo i.

Aktivitet 2: Huskurage

- Minskad användning av våld i nära relationer.
- Ökad kompetens för boende i frågor som rör våldsanvändning i hemmet.

Aktivitet 3: Anställning av ungdomar

- Ökad sysselsättning i åldersgruppen 16-25 år som bor i Uppsalahems bostadsbestånd.
- Minskad skadegörelse.
- Minskad nedskräpning.
- Förbättrad ekonomisk situation för ungdomar.

3.1.2 Långsiktiga effekter

- Minskad social oro och ökad trygghet i bostadsområdet Gottsunda.
- Gottsunda ses som ett mer attraktivt bostadsområde som fler Uppsalabor vill besöka samt bo i.
 - o Ökad integration
 - o Ökad etablering av företag och andra verksamheter i området.
- Ökad sysselsättning bland unga, 16-25 år, i området.
 - o Minskade ohälsotal.

3.1.3 Konsekvenser ur ett jämställdhets- och barnperspektiv

Hänsyn till att män och kvinnor, flickor och pojkar, har olika upplevelser av trygghet och social oro kommer att beaktas i utformningen av aktiviteter. Likaså kommer hänsyn tas till att män, kvinnor, flickor och pojkar har olika upplevelser, erfarenhet samt behov av trygghet i utvärdering och uppföljning av insatsen.

3.2 Ekonomiska effekter

3.2.1 Kortsiktiga ekonomiska effekter

- Ökad trygghet i bostadsområdet.
- Minskad skadegörelse i form av klotter, bränder i soprum och nedskräpning.
- Färre utryckningar av polis och räddningstjänst i området.
- Ökad sysselsättning i åldersgruppen 16-25 år som bor i Uppsalahems bostadsbestånd.

3.2.2 Långsiktiga ekonomiska effekter

- Minskad social oro i bostadsområdet Gottsunda, genererar långsiktiga besparingar i form av:
 - o Ökad integration.
 - o Ökad sysselsättning för samtliga boende i området.
 - o Minskat behov av försörjningsstöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.
 - o Minskad skadegörelse.
 - o Minskat antal utryckningar av polis och räddningstjänst.
 - o Minskade ohälsotal.

3.2.3 Möjlig händelseutveckling

Nedan följer en lista över sex möjliga händelser som ett resultat av Mötesplats Gottsunda. Hänvisning till källa för kostnader och data finnes i bilaga 1 samt 4. För lägesbeskrivning för området hänvisas till avsnitt 1.1 samt 1.2.

Tabell 6. Händelser och dess kostnader

Händelse	Beskrivning	Besparing
1	Ett fall av bilbrand kan undvikas. Därmed kan en utryckning av räddningstjänst och omkostnad för polis undvikas. En utryckning av räddningstjänsten kostar i genomsnitt 10 000 kronor per timme och varar i genomsnitt 4.78 timmar vilket medför en kostnad om 47 800 kronor per insats. Polisens omkostnader vid ett bilbrott har skattats till 20 000 kronor.	67 800 kronor
2	Ett fall av skadegörelse kan undvikas. Polisens omkostnader vid ett fall av skadegörelse har skattats till 10 000 kronor. Uppsalahems kostnader i Gottsunda för skadegörelse, återuppbyggnad av miljörum efter brand, reparation av krossade glastrutor och bevakning har skattats till 61 000 kronor per månad.	71 000 kronor
3	Ett fall av våld i nära relation kan förebyggas. Polisens omkostnader för hantering av våldsbrott har skattats till 100 000 kronor.	100 000 kronor
4	Ett fall av gatuvåld kan undvikas. En ”mycket måttlig” misshandel beräknas kosta samhället 200 000 kronor, ett personrån beräknas kosta 225 00 kronor.	200 000 – 225 000 kronor
5	En person undviker att hamna i utanförskap och får ett vidare arbete. Kostnaden för ett år med försörjningsstöd skattas till 120 000 kronor per år. Produktionsbortfallet för en person utan arbete beräknas till 450 000 kronor	570 000 kronor

	årligen.	
6	En ungdom kan undvika att hamna i missbruk i vuxen ålder. En vuxen person som missbrukar heroin beräknas, under en period om 20 år, kosta samhället 10 miljoner kronor.	500 000 kronor

3.2.4 Utfall: Scenario 1 och 2

Nedan kommer två möjliga scenarier till följd av Mötesplats Gottsunda presenteras. Det har tidigare angivits att insatsen kommer pågå under två års tid. Den totala kostnaden för insatsens två år uppgår till 6 110 000 kronor. Scenario 1 baseras på de kortsiktiga händelserna (1-4) som presenterats i föregående avsnitt. Scenario 2 följer samma logik men omfattar även de långsiktiga händelserna (1-6). Scenario 1 kommer att ligga till grund för utvärdering och eventuell återbetalningsplan. Scenario 2 illustreras för att ge en bild av den möjliga långsiktiga avkastningen av investeringen. Under insatsens två år kommer en noggrann uppföljning göras för att avgöra insatsens effekter. Nedan följer en presentation av scenario 1 och 2. För uppställning av beräkningar hänvisas till bilaga 7.5.

3.2.4.1 Scenario 1

Enligt rapporten som presenterades i avsnitt 1 (Höök och Röör, 2017) var förekomsten av anlagda bränder 76 under en period om 50 veckor. Området Gottsunda är överrepresenterat i förekomst av antalet bilbränder. I rapporten av Höök och Röör (2017) framkom även att antalet rapporterade incidenter var fler under veckor som sammanföll med skollov. Antalet fall av inbrott mot skola uppgick i samma rapport till 11, det är troligt att det därtill tillkommer ett stort antal fall av skadegörelse i mindre skala, så som klotter och nedskräpning. Samt fall av skadegörelse gentemot bolag och privata aktörer. Uppsalahem hade under 2016 omkostnader om 2 400 000 kronor för hantering av grovsopor, 8 000 kronor för sanering av klotter, 90 000 kronor för inbrott i skyddsrum, 140 000 kronor för övrig skadegörelse, 310 000 kronor för reparation av krossade glasrutor samt 130 000 kronor för bevakning.

Till följd av arenan kan flertalet ungdomar och barn få en meningsfull fritidssysselsättning. En meningsfull fritidssysselsättning bland ungdomar, meningsfulla möten vid arenan samt en ökning antalet besökare i området väntas öka tryggheten i området samt minska social oro. Om antalet bilbränder reduceras med en per månad, skulle även antalet uttryckningar av räddningstjänst och omkostnader för polis reduceras med 12 under ett års tid. Det genererar en besparing om 813 600 årligen, 1 627 200 under insatsens två år.

Till följd av en ökad sysselsättning bland ungdomar i området antas skadegörelsen i området minska. Benägenheten att genomföra skadegörelse antas minska i området till följd av att ungdomarna förväntas bry sig mer om sitt område och likaså en ökad benägenhet att reagera mot skadegörelse i området. Det saknas samstämmiga uppgifter kring förekomst av skadegörelse i Gottsunda men som angivet i rapporten av Höök och Röör (2017) förekom 11 fall av rapporterad skadegörelse och inbrott. Uppsalahem beställde under år 2017 92 stycken uppdrag av klottersanering samt 191 uppdrag inom reparation av glasrutor. Låt säga att antalet rapporterade incidenter av större former av skadegörelse skulle reduceras med 3 incidenter. Som ett mått för polisiära kostnader samt omkostnader för reparation och bevakning används

den angivna kostnaden i händelse 2. Således en besparing om 213 000 kronor årligen, 426 000 kronor under insatsens två år.

Till följd av att huskurage införs antas att våld i nära relation kan förebyggas. Det saknas information om förekomsten av våld i nära relationer i Gottsunda men det har i avsnitt 1.2 angetts att 12 400 misshandelsbrott anmäldes i Sverige under 2016 där gärningspersonen var i nära relation med offret. Låt säga att tio fall av våld i nära relation, som annars skulle uppdragats och inneburit omkostnader för polis, kan undvikas till följd av huskurage. Det skulle generera en årlig besparing om 1 000 000 kronor, 2 000 000 kronor under insatsens två år.

En övergripande effekt av en ökad trygghet och minskad social oro i Gottsunda är att gatuvåld kan minska i området. Det saknas direkt information om antalet fall av misshandel och personrån i Gottsunda. Antalet förekomster av social risk² angivet i Höök och Röör (2017) uppgick till 27 förekomster rapporterad av polis samt 29 förekomster rapporterad av SSP eller övrig aktör. Låt säga att tre fall av personrån samt tre fall av misshandel kan undvikas, det genererar en besparing om 1 275 000 kronor årligen, 2 550 000 kronor under insatsens två år.

För att summera utfallet som redogjorts för ovan skulle en total besparing om 6 603 200 kronor göras under en period om 2 år till följd av mötesplats Gottsunda. Insatsens kostnader uppgår till 6 110 000 kronor. Således blir avkastningen 1.1 kronor per investerad krona baserat på utfallet som redogjorts för ovan.

3.2.4.2 Scenario 2

Utöver den besparing om 6 603 200 kronor som redogjorts för ovan så är det även troligt att Mötesplats Gottsunda har långsiktiga effekter på området och dess boende.

Till följd av att ungdomar anställs och får arbetslivserfarenhet, är en långsiktig effekt, att de kan undvika att hamna i utanförskap och bidragsberoende. Under år 2016 uppgick, enligt Uppsala kommuns kartläggning, arbetsfrekvensen i Gottsunda till 55%. I förhållande till Uppsala Kommuns genomsnitt så har Gottsunda en hög andel av personer som uppbär försörjningsstöd, år 2014 uppgick andelen till 16%. Gottsunda har även en hög andel av unga personer (0-19 år) som lever i hushåll med låg inkomst, andelen uppgick år 2016 till 42%. Givet att två ungdomar som anställs undviker bidragsberoende och istället arbetar leder det till en årlig besparing om 1 140 000 kronor, 2 280 000 under insatsens två år. Om dessa två ungdomar till följd av anställningen även kan undvika att i vuxen ålder hamna i aktivt missbruk, samt givet att de utan anställningen skulle hamna i ett tungt missbruk, skulle en besparing om 1 000 000 kronor göras årligen, 2 000 000 kronor under insatsens två år.

För att summera det möjliga utfallet av scenario 2 skulle en total besparing om 4 280 000 kronor göras under en period om 2 år till följd av mötesplats Gottsunda. Summerat med de kortsiktiga besparingarna i scenario 1 blir den totala besparingen 10 883 200 kronor. Insatsens kostnader uppgår till 6 110 000 kronor. Således blir avkastningen 1.8 kronor per investerad

²Sociala risker handlar om t.ex. misstänkt droganvändning, alkoholkonsumtion bland minderåriga, oroligheter mellan ungdomsgrupperingar, tillhåll vid kommunens lokaler etc.

krona baserat på utfallet som redogjorts för ovan. Ytterligare avkastning av insatsen är insamling av kunskap och erfarenheter till följd av utvärdering och uppföljning.

4 UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH RESULTATSPRIDNING

4.1 Uppföljning

Tre olika kategorier av processer kommer följas upp: förutsättningar (resurser), aktiviteter och prestationer. Projektplanen kommer att kompletteras med en utförlig redogörelse för de indikatorer, mått och mätillfällen som kommer att användas för uppföljning av insatsen. Datakällor består främst av självrapportering. Självrapporteringen ansvarar projektgruppen för att föra in i webbverktyget ”FöljUpp”. Sammanställningar av data kommer att ske halvårsvis och rapporteras till samordnarna på kommunledningskontoret och satsningens styrgrupp.

Tabell 7. Förutsättningar som ska följas upp i satsningen

Förutsättning	Mått	Mätillfälle/n
Feriearbetare	Lönekostnad	Kontinuerligt
Samordnare feriearbetare	Lönekostnad	Kontinuerligt
Utbildning feriearbetare	Omkostnad	Kontinuerligt
Utbildning boende	Omkostnad	Kontinuerligt
Projektledare	Lönekostnad	Kontinuerligt

Tabell 8. Aktiviteter som ska följas upp i satsningen

Aktivitet	Processmått	Mätillfälle/n
Aktivitet (mötesplatsen)	Antalet besökare	Kontinuerlig insamling
Genomförda aktiviteter	Antalet aktiviteter	Kontinuerlig insamling
Utbildning till boende	Antal genomförda utbildningar	Kontinuerlig insamling
Utbildning till anställda ungdomar	Antal genomförda utbildningar	Kontinuerlig insamling
Anställda ungdomar	Antalet anställda ungdomar	Kontinuerlig insamling

Tabell 9. Prestationer som ska följas upp i satsningen

Insats	Mått	Mätillfälle/n
Upplevd trygghet	Enkät	Baslinje, därefter halvårsvis.
Bilbrand	Antalet rapporterade incidenter	Baslinje, därefter halvårsvis.
Incidenter mot buss	Antalet rapporterade incidenter	Baslinje, därefter halvårsvis.
Social risk	Antalet rapporterade incidenter	Baslinje, därefter halvårsvis.
Upplevd benägenhet att agera mot skadegörelse	Enkät	Baslinje, efter avslutat feriearbete

4.2 Utvärdering

Två år efter att insatsen påbörjats kommer satsningen både effekt- och processutvärderas. De utfall som kommer vara i fokus är:

- Upplevd trygghet bland boende i Uppsalahems bostadsbestånd.
- Rapporterade incidenter (bilbränder, incidenter mot buss, social risk).

Dessa utfallsmått anses spegla om insatsen haft en inverkan på området Gottsunda. Ytterligare mått som kommer att redovisas är:

- Antalet besökare vid bemannade aktiviteter vid mötesplatsen.
- Upplevd benägenhet att agera eller reagera till följd av skadegörelse i bostadsområdet bland anställda feriearbetare.

Upplevd trygghet kommer att mätas i form av två centrala frågor som kommer att skickas ut till samtliga boenden i Uppsalahems bostadsbestånd i Gottsunda. Dessa frågor anses väl kunna spegla upplevd trygghet bland boende och är:

- Händer det att du avstår från att gå ut ensam av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad? (Svarsalternativ: Nej; Ja, ibland; Ja, ofta)
- Har du under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för fysiskt våld? (Svarsalternativ: Nej; Ja)
 - Om ja, var skedde våldet? (Svarsalternativ: På arbetsplatsen/Skolan; I hemmet; I annans bostad; I bostadsområdet; På allmän plats/nöjesställe; På eller i anslutning till tåg, buss eller annat färdmedel; Någon annanstans)
- Ytterligare frågor kan komma att komplettera enkätundersökningen om upplevd trygghet.

Utvärderingen kommer fokusera på att analysera varför/varför inte effektmålen uppnåtts samt vilka kostnader och besparingar satsningen bidragit till. En baslinjeundersökning kommer att ske när insatsen börjar, 6 månader efter insatsens start kommer en första undersökning att ske, 1 år efter insatsens start sker den andra undersökningen och i samband med att insatsen avslutas, två år efter insatsens start, kommer den sista undersökningen att ske.

4.3 Resultatspridning

Resultatet av satsningen kommer spridas inom kommunen samt nationellt till andra bostadsbolag och kommuner.

Internt:

- Projektplanen publiceras på Uppsala kommuns intranät.
- Arbetet kommer att spridas under satsningens gång, genom interna presentationer.
- Utvärderingen kommer att sammanfattas och spridas i en rapport vid insatsavslut samt eventuellt via ett spridningsseminarium.

Extern:

- När ett beslut om satsningen fattats publiceras information på Uppsala.se. Även ett pressmeddelande går ut.
- Information riktad till andra bostadsbolag och andra berörda professioner kommer publiceras.

5 EFTER INSATSENS AVSLUT

5.1 Implementering i ordinarie verksamhet

En utförlig utvärdering kommer att ske av insatsen. De aktiviteter som faller väl ut kommer att implementeras i Uppsalahems ordinarie verksamhet. Efter insatsens slut kommer antalet bemannade aktiviteter att reduceras vid mötesplatsen, målsättningen är att minst en bemannad aktivitet per månad kommer att ske vid utomhusscenen.

5.2 Kostnadsansvar

Så som redovisat i avsnitt 3.2.4.1 så kommer kortsiktiga besparingar, om satsningen faller väl ut, uppstå inom polisens, räddningstjänstens samt Uppsalahems verksamhetsområden. Polisen får minskade kostnader inom insatser relaterade till handläggning och utredning av brott samt genom en minskning av antalet utryckningar. Dessa kostnader är relaterade till bilbränder, skadegörelse, våld i nära relation samt gatuvåld. Räddningstjänsten får minskade kostnader inom insatser relaterade till utryckningar vid bilbränder. Uppsalahem får minskade kostnader för skadegörelse i sitt fastighetsbestånd. Enligt redovisat förslag i 3.2.4.1 så är polismyndigheten den aktör som blir den stora vinnaren av insatsen, 77% av de besparingar som görs faller inom polisens verksamhetsområde. 17% av besparingarna faller inom räddningstjänstens område och 6% inom Uppsalahems verksamhetsområde. För beräkning hänvisas till bilaga 7.6.

Så som redovisat i avsnitt 3.2.4.2 så kommer långsiktiga besparingar uppstå inom arbetsmarknadsnämndens samt socialnämndens verksamhetsområden. Besparingar för arbetsmarknadsnämnden samt socialnämnden förväntas uppstå cirka 7-10 år efter insatsens avslut. I scenariot som redovisas får arbetsmarknadsnämnden minskade omkostnader för försörjningsstöd och socialnämnden får minskade omkostnader för missbruksbehandling. Isolerat till de långsiktiga besparingarna till följd av insatsen är dessa relativt jämnt fördelade mellan arbetsmarknadsnämnden samt socialnämnden, 53% kontra 47%. För beräkning hänvisas till bilaga 7.6.

En utförlig utvärdering kommer att ske av Mötesplats Gottsunda. Därefter kommer beslut fattas internt på Uppsalahem, målsättningen är att de aktiviteter som faller väl ut kommer att implementeras i Uppsalahems ordinarie verksamhet. I form av kostnadsansvar för återbetalning är det uppföljning och utvärdering som ligger till grund för en återbetalningsplan. De utfall som kommer att följas upp vid Mötesplats Gottsundas avslut är förenliga med besparingar som främst uppkommer på en samhällsnivå. Polisen står för den största andelen av besparingarna till följd av insatsen. De utfall som antas ske på lång sikt, där besparingar uppkommer på kommunal nivå, kommer inte kunna följas upp vid insatsens avslut. Med anledning av detta är upprättande av en återbetalningsplan inte aktuell.

6 REFERENSER

Blomé, G. (2009) Lönsamhetsanalys av Stena Fastigheters förvaltningsorganisation, Kungliga Tekniska Högskolan.

Boverket (2010) Ekonomiska effekter relaterade till åtgärder i bostadsområden – två praktiska exempel, Gunnar Blomé.

Brottsförebyggande rådet (2009) Otrygghet och segregation: bostadsområdets betydelse för allmänhetens otrygghet och oro för brott. Hämtad från <http://bra.se/bra/publikationer/arkiv/publikationer/2009-02-05-otrygghet-och-segregation.html>

Brottsförebyggande rådet, 2017-12-19, <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

Clarke, R V och Eck, J. (2006) Bli en problemlösande brottsanalytiker i 55 steg. Polishögskolan 2006:1.

Grander M (2015) Allmännyttans samhällsansvar – nyttan med allmännyttan, Stockholm, Liber.

Hale, C. (1996). Fear of crime: A review of the literature. International review of Victimology, 4(2), 79-150.

Heber, A. (2008). En guide till trygghetsundersökningar: om brott och trygghet. Hämtad från http://www.tryggaremanskligare.goteborg.se/pdf/publikation/Gu_nat.pdf

Höök, J. och Röör, M. (2017) Social Risk – En sammanställning av SSP:s lägesrapporter, Uppsala Kommun.

Lind och Lundström (2008) Affären Gårdsten - Har förnyelsen av Gårdsten varit lönsam?

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2014) Social oro ur ett kommunalt perspektiv. Publikationsnummer: MSB 688- juli 2014

Nacka kommun (2012) Avstämningsrapport – Nackas arbete med projektet Västra Götalandsmodellen – Sociala risker.

Nilsson, I och Nilsson Lundmark, E. (2012) Det omöjliga tar bara något längre tid – Hovsjöatsningen ur ett process- och socioekonomiskt perspektiv. OFUS och Telge.

Nilsson, I och Nilsson Lundmark, E. (2016) Mer än bara hus – en socioekonomisk analys av det sociala investeringsarbetet i Vivalla.

Nilsson, I. och Wadeskog, A. (2012). *Gatuvåldets ekonomi. Ett kommunalt perspektiv*. Stockholm: Skandia Försäkringsaktiebolag. Hämtad från: <https://www.utanforskapetspris.se/Global/Rapporter/Gatuv%c3%a5ldsrapporten%20130123.pdf>

Polismyndigheten (2013) Metodhandbok för samverkan mot social oro. Hämtad från:
<http://polisen.azurewebsites.net/wp-content/uploads/2013/07/130925-Metodhandboken-sammanställning.pdf>

Skanska (2016) Sociala krav på rätt sätt – så blir satsningen en lönsam investering.

SOU 2011:6, ”Missbruket, kunskap, vården”, kapitel 19.

Uppsala kommun, Kartläggning - Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala Kommun, 2017.

7 BILAGOR

7.1 Bilaga 1: Årliga kostnader i Gottsunda, Uppsalahem

Post	Kostnad (tkr)
Hantering av grovsopor	2400
Sanering av klotter	8
Bränder (soprum, garage)	362
Inbrott skyddsrum	90
Skadegörelse	140
Återuppbyggnad miljörum (självrisk)	150
Reparation av krossade glasrutor	310
Bevakning	130

Post	Kostnad	Antal uppdrag år 2017
Sanering av klotter, 1 kvm	99 kronor	36
Sanering av klotter, 2 kvm	198 kronor	20
Sanering av klotter, 3 kvm	296 kronor	29
Sanering av klotter, 4 kvm	395 kronor	7
Reparation av glasrutor	1200-4000 kronor	155
Utryckning av jour	260 kronor, 3 timmars arbete	1550

7.2 Bilaga 2: Mötesplats Brantingstorg

Pilotprojekt Mötesplats Brantingstorg

Föregående år, 2016, pågick öppen droghandel i stor skala i Salabacke vid Brantingstorg där Uppsalahem har sitt distriktskontor med hyreslägenheter och affärslokaler. Personalen på Uppsalahem hade vid flertalet tillfällen upplevt hot och otrygghet under sina arbetspass. En stor sten krossade konferenslokalens fönster på Uppsalahems kontor och hotbrev lämnades in. Personalen måste bemanna sig två och två vid arbete, utrustas med överfallslarm och minska öppettiderna. Även de boende i området och affärsidkarna upplevde stark otrygghet och blev utsatta för repressalier.

Flera möten hölls med polis, vaktbolag och chefer på Uppsalahem för att komma tillrätta med situationen som blivit allt mer prekär och påfrestande. Från polisens sida fanns inte tillräckligt med resurser att aktivt hantera och störa den pågående droghandeln på Brantingstorg. Istället sattes ett vaktbolag in för att rondera området och fungera som skalskydd för personalen i första hand.

Uppsalahem förstärkte även den ordinarie belysningen runt torget för att skapa trygghet men inget verkade ha någon större effekt på droghandlarna som intog platsen dygnet runt. Som en

sista utväg valdes att pröva ett nytt koncept som enligt forskningen har god effekt, konstbelysning, musik och att få de boende att vilja röra sig över torget. Uppsala kommun kontaktades i november, som äger torgytan som angränsar till Uppsalahems fastigheter för att samkoordinera insatsen.

En upphandlad entreprenör hade möjlighet att på kort tid konstbelysa de tjugofem träd som omgärdar torget med ljusslingor som ändrade färg och form. För att aktivera och engagera boende att vilja vistas på torgytan som delvis består av parkering och ett konstverk installerades en mindre plastisrink för barnen. Plastisen belystes och högtalare med musik sattes upp runt om rinken. Redan nu märktes en märkbar förändring då fler stannade till på torget och droghandeln stördes av ljuset och ljuden.

De som sedan var avgörande för att få till en stadigvarande förändring var de aktiviteter som Uppsalahem anordnade under hela december och januari. Almtuna hockey, Bandykul, Konstis föreningen, julmarknad och fika mm var aktiviteter för barn och vuxna som var mycket uppskattade. Tillsammans med affärsinnehavarna runt Brantingstorg bjöd Uppsalahem in till Luciafirande med skolans fackeltåg och körsång vilket manifesterade att man återtagit torgytan från droghandeln.

Genom att omvandla en större torgyta till en mötesplats för de boende, affärsinnehavare och personal återskapades tryggheten och droghandeln drog sig undan från området. Ett gott samarbete mellan samverkande parter hade gett goda resultat som höll i sig fram till sommaren då resurser och aktiviteter inte längre fanns kvar.

Sammanfattningsvis är pilotprojektet för Mötesplats Brantingstorg en framgång för att förhindra social oro och skadegörelse samt att återskapa trygghet och rörelsefrihet på gemensamma ytor. Lärdomen är att det behövs långsiktiga insatser och resurser för att vidmakthålla och permanenta uppnått resultat. På Brantingstorg är nu droghandeln tillbaka i oförminskad styrka sedan sommaren 2017.

7.3 Bilaga 3: Kostnadsposter samt beskrivning av aktiviteter

Aktivitetsbudget - Mötesplats Gottsunda år 2018		
Tidpunkt	Beskrivning av aktivitet	Kostnad (tkr)
Februari-april	Vinterpark med aktiviteter för barn, snökanon för att möjliggöra miniskidåkning, skridskoåkning, bygga snögrottor mm.	125
April-maj	Odlingsåret inleds som aktivitet, förslagsvis med Studieförbundet	80
Maj - augusti	Sommaraktiviteter såsom sommarorientering, brännboll, cykeldagar, simskola, musik/teater events, foodtrucks som drivs av ungdomar	245
Augusti - november	Skördefest, Alla helgonsfirande, konstprojekt	75
November - december	Julmarknad, Luciafirande och konstljusvandringar	75
Total aktivitetsbudget 2018:		600

7.4 Bilaga 4: Källhänvisning för beräkningar avsnitt 3.2.3

Händelse	Specifikation	Källhänvisning
1	Kostnad för räddningstjänst och polis.	Boverket (2010)
2	Kostnad för polis.	Boverket (2010)
	Kostnad för skadegörelse.	Uppsalahem
3	Kostnad för polis.	Boverket (2010)
4	Samhällskostnad för misshandel och personrån.	Nilsson & Wadeskog (2012) s. 97-98
5	Riksnorm för utbetalning av försörjningsstöd samt omkostnader för boende.	Arbetsmarknadsförvaltningen
	Genomsnittlig kostnad för produktionsbortfall.	SOU 2011:6, s. 798
6	Genomsnittlig kostnad för person i missbruk.	SOU 2011:6 s. 37, 802-804

7.5 Bilaga 5: Uppställning beräkningar 3.2.4

Scenario 1	Besparing enhet	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Mötesplats	67800	12	813600	813600	1627200
Sysselsättning	71000	3	213000	213000	426000
Huskurage	100000	10	1000000	1000000	2000000
Social oro	200000	3	600000	600000	1200000
Social oro	225000	3	675000	675000	1350000
Totalt					6603200

Besparing	6603200
Kostnad	6110000
Avkastning	1,08

Scenario 2	Besparing enhet	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Sysselsättning	570 000	2	1140000	1140000	2280000
Sysselsättning	500 000	2	1000000	1000000	2000000
Totalt					4280000

Besparing scenario 1	6603200
Besparing scenario 2	4280000
Kostnad	6110000
Avkastning	1,78

7.6 Bilaga 6: Beräkningar till avsnitt 5.2

Scenario 1	Besparing per enhet	Aktör/"Vinnare"	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Mötesplats	20000	Polis	12	240000	240000	480000
	47800	Räddningstjänst	12	573600	573600	1147200
Sysselsättning	10000	Polis	3	30000	30000	60000
	61000	Uppsalahem	3	183000	183000	366000
Huskurage	100000	Polis	10	1000000	1000000	2000000
Social oro	200000	Polis	3	600000	600000	1200000
Social oro	225000	Polis	3	675000	675000	1350000
Totalt						6603200

Aktör	Totalsumma 2 år	Andel av total
Polis	5090000	0,77
Räddningstjänst	1147200	0,17
Uppsalahem	366000	0,06
	6603200	

Scenario 2	Besparing per enhet	Aktör/"Vinnare"	Antal enheter	Totalt år 1	Totalt år 2	Totalkostnad
Försörjningsstöd	570000	AMN	2	1140000	1140000	2280000
Missbruk	500000	SCN	2	1000000	1000000	2000000
Totalt						4280000

Aktör	Totalsumma 2 år	Andel av total
AMN	2280000	0,53
SCN	2000000	0,47
	4280000	